

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta
Bratislava

Život a dielo
kňaza Ľudovíta Jankul'áka

Diplomová práca Ladislava Šimčeka
pod vedením
doc. PhDr. Ivana Chalupeckého

Spišské Podhradie 2002

Zoznam skratiek

Obsah

OBSAH	4
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	5
ÚVOD.....	6
1. RODISKO.....	7
1.1. RODIČIA.....	7
1.2. DETSTVO.....	8
2. ŠKOLA	10
2.1. ZÁKLADNÉ A STREDNÉ VZDELANIE.....	10
2.2. KŇAZSKÝ SEMINÁR V SPIŠSKEJ KAPITULE.....	12
2.2.1. <i>Politická situácia a perzekúcie voči Cirkvi</i>	15
2.2.2. <i>Kňazstvo</i>	18
3. POMOCNÝ TECHNICKÝ PRÁPOR (PTP)	20
4. VO VÝROBE	22
5. SÚDNY PROCES.....	24
5.1. ZMENA POLITICKÝCH POMEROV.....	26
6. KŇAZSKÉ PÔSOBISKÁ.....	27
6.1. RUŽOMBEROK	27
6.2. HRBOLTOVÁ	27
6.3. LIPTOVSKÉ SLIACHE	29
6.3.1. <i>Posledný zápas</i>	31
7. LITERÁRNA TVORBA.....	33
ZÁVER	37
PRAMENE	38
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	40
OSOBNÉ SVEDECTVÁ	41
ZOZNAM PRÍLOH.....	42

Zoznam použitých skratiek

- ABÚ – Archív biskupského úradu
- FÚ Liesek – Farský úrad Liesek
- MNV Dolný Kubín – Mestský národný výbor v Dolnom Kubíne
- PTP v Mimoně – Pomocný technický prápor v Mimoně
- SAV Bratislava – Slovenská akadémia vied v Bratislave
- SDB – Saleziáni Don Boska
- SEZ Krompachy – Slovenské energetické závody Krompachy
- SND – Slovenské národné divadlo
- SNR – Slovenská národná rada
- SSPA – Spolok svätého Pavla apoštola
- SSV – Spolok svätého Vojtecha
- SVD – Spoločnosť Božieho slova
- ŠOBA v Banskej Bystrici - Štátny oblastný archív v Banskej Bystrici
- ŠOBA v Levoči – Štátny oblastný archív v Levoči
- ŠOKA Dolný Kubín – Štátny okresný archív v Dolnom Kubíne
- ŠtB – Štátna bezpečnosť
- ÚVKŠČ – Ústredný výbor Komunistickej strany Československa

Úvod

Každá doba má svoje veľké osobnosti, ktoré sú viditeľné a známe všetkým. No mnohé z osobností svojím životom a správaním zostávajú nepoznanými a skrytými.

Meno kňaza Ľudovíta Jankuľáka som nenašiel v Lexikóne katolíckych osobností na Slovensku, no jeho život i dielo ho tam zaraďujú. Svojou prácou chcem trochu poodhrnúť závoj, aby vyšiel na povrch život jednoduchého kňaza i básnika. Chcem preskúmať jeho život a dielo, aby som podal pravdivú výpoveď o tomto výnimočnom človekovi.

Na začiatku som mal k dispozícii len niekoľko oporných bodov. Bol rodák z Liesku na Orave, kňazom, pôsobil v Sliačoch, kde i zomrel (v skutočnosti to nebola pravda, zomrel v Starej Ľubovni).

Pri zbieraní informácií o ňom zo svedectiev ľudí medzi ktorými žil, som sa dozvedel fakty, o ktorých som na začiatku vôbec nevedel (hlavne o jeho básnickej tvorbe). Jeho uverejnené básne som objavil len dve. Súdny spor, vyšetrovacia väzba, pôsobenie v práporoch technických prác (PTP) a plodný život kňaza, utvoril krásny obraz, ktorý možno obdivovať.

Mal som problémy dostať sa k vojenským archívom a archívom Ministerstva vnútra, pretože k prístupneniu informácií som potreboval splnomocnenie od člena rodiny. Keďže Ľudovít bol jediným synom svojich rodičov, nepodarilo sa mi získať splnomocnenie od jeho vzdialenej rodiny (ktorá možno nepochopila k čomu to potrebujem). Jeho najbližší priatelia, ktorí by mi o ňom mohli povedať viac, už nežijú. Pretože samotní rodáci na neho postupne zabúdajú, chcem, aby táto práca prispela k oživeniu spomienok.

1. Rodisko

1.1. Rodičia

Rodičia Ľudovíta Jankuľáka pochádzali z roľníckej rodiny. Boli rodáci z Liesku na Orave.¹

Otec Tomáš Jankuľák sa narodil 4. júla 1901.² Pochádzal zo šiestich súrodencov. Zo začiatku bol roľník a neskôr sa venoval stolárskemu remeslu. Začínal od drobných prác, neskôr vedel urobiť i náročnejšie úkony napr. okná, dvere.³

Matka Rozália, rodená Kolejáková, sa narodila 25. júna 1904.⁴ Pochádzala z dvanástich detí. Pracovala ako žena v domácnosti.⁵

Manželstvo uzavreli 19. januára 1925.⁶ Jankuľákovci mali veľké gazdovstvo. Podľa komasačného stavu z roku 1947 vlastnili viac ako 5 hektárov pôdy.⁷ Mali lepšie výnosy z poľnohospodárskych plodín ako iní, pretože čítavali odborné časopisy, takže aj ich práca na poli bola kvalitnejšia. Popritom chovali a starali sa aj o včely - mali asi dvadsať včelích rodín. Ich život bol teda zrastený s rodnou hrudou a s prácou na poli.⁸

Matka Rozália zomrela 11. októbra 1987.⁹ Otec Tomáš prežil i svojho syna. Zomrel 28. júna 1996.¹⁰ Všetci sú pochovaní v Liesku na Orave.

¹ Liesek sa nachádza vo východnej časti regiónu Oravy. Veľká časť leží v Oravskej kotline a len menšia južná zasahuje do oblasti Skorušinských vrchov. Liesek bol založený v polovici 16. storočia medzi Trstenou a Čimhovou. Majiteľom oravského panstva bol gróf František Thurzo. Prvá zmienka o Liesku je v portálnom súpise pre daňové potreby z roku 1566. Porov.: MLYNARČÍK, J. a kol.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, Žilina : Knižné centrum, 1998, s. 6 - 8.

² Porov.: Archív biskupského úradu (ďalej ABÚ) v Spišskom Podhradí, druhopisy matrik, matrika pokrstených, Liesek zv. I, s. 57.

³ Osobné svedectvo p. Stroková, Liesek z 23. 11. 2001.

⁴ Porov.: ABÚ v Spišskom Podhradí, druhopisy matrik, matrika pokrstených, Liesek zv. I, s. 332.

⁵ Osobné svedectvo p. Stroková, Liesek z 23. 11. 2001.

⁶ Porov.: ABÚ v Spišskom Podhradí, druhopisy matrik, matrika sobášených, Liesek zv. I, s. 22.

⁷ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, s. 125.

⁸ Osobné svedectvo p. Stroková, Liesek z 23. 11. 2001.

⁹ Farský úrad (FÚ) Liesek, Matrica defunctorum, rok 1987, II/75-11.

¹⁰ FÚ v Liesku, Matrica defunctorum, rok 1996, II/96-10.

1.2. Detstvo

Ľudovít Jankuľák sa narodil 28. augusta 1927 v Liesku. Pokrstený bol už za tri dni 31. augusta 1927 v kostole sv. Michala archanjela v rodnej farnosti.¹¹ Krstil ho prvý liesecký farár Andrej Bážik.¹²

Ľudovít bol jediným synom Tomáša a Rozálie Jankuľákovcov. Viac detí už nemali. Bol teda jedináčik, no už ako malý chlapec sa učil od svojich rodičov práci na poli, okolo statku či u otca v stolárskej dielni.¹³ V Liesku nebolo v tom čase veľkého rozdielu medzi jeho rovesníkmi. Chodili aj rovnako oblečení. Košele mali z plátna či zo starších už vypraných materiálov, na košeľu si obliekali kebaňku. Nohavice nosili z hrubého plátna, ktoré zafarbili na čierne alebo na tmavomodro. Chlapci chodili od jari až do jesene bosí aj pri pasení husí či dobytky.¹⁴ Jeho detstvo sa spája s vojnovým obdobím. Počas druhej svetovej vojny sa v obci viedli ťažké boje, nakoľko Liesek je pohraničná oblasť susediaca s Poľskom. Ľudia sa museli z obce odsťahovať. Po utíchnutí bojov sa vrátili, no rodnú dedinu našli skoro celú vyhorenú, preto si museli svoje domy postaviť znovu. To postihlo i Jankuľákovcov, ale za pomoci rodiny svoj dom znovu postavili.¹⁵ (Obrazová príloha – Obrázok č. 1).

¹¹ Porov.: FÚ Liesek, Matrica baptisatorum, 1927, I/85-23.

¹² Bážik, Andrej (1866-1934) pochádzal zo Zuberca na Orave. Po gymnaziálnych skúškach absolvoval viedenské Pázmaneum a ako kaplán pôsobil v Spišskej Kapitule, V Liptovskom sv. Mikuláši a Jablonke. Po niekoľko-ročnom účinkovaní v Lúčkach natrvalo zakotvil v Liesku. Nielen štúdiom, ale aj spišskokapitulské prostredie s biskupským sídlom sformovalo v ňom duchovné hodnoty, ktoré neskôr rozdával medzi veriacimi. Prebúdzal ľud aj národne a nesmierne veľa úsilia vynaložil na jeho hospodárske pozdvihnutie. Hlavnú pozornosť uprel na roľníctvo, ktoré prostredníctvom tlače informoval o metódach racionálneho hospodárenia, o obrábaní pôdy, hnojení a sejbe, o chove dobytky a podobne. O tom všetkom písal populárne články a rôzne brožúry. S takouto tematikou propagoval osvetu medzi obyvateľstvom. Jeho iniciatíva sa prejavila aj v zakladaní potravinových družstiev a konzumov, vo výstavbe školy a renovácii kostola. V rodisku pomocou veriacich dal postaviť nový kostol a pre študentov znievskeho gymnázia, z chudobných rodín, založil dve fundácie. Bol autorom náučného spisu – Hospodárska náuka o dorábaní, hnojení a osievaní pôdy, ktorý vyšiel trikrát v Ľudových novinách. Uverejňoval humoristicky ladené rozprávky z dedinského prostredia a pod pseudonymom Strýčko Oravec prispieval do Kollárových novín, Národných novín, Svätej Rodiny, Kráľovnej sv. Ruženca, ale aj do Pútnika svätovojtešského, posla Božského srdca Ježišovho a Kresťana. O Bážikovi možno právom povedať, že bol oravským Fándlym v druhej polovici 19. storočia. Porov.: Hleba, E.: *Spišská Kapitula, prameň viery, literatúry a kultúry*. Košice : Slovo, 1993, s. 17 - 18.

¹³ Osobné svedectvo p. Stroková, Liesek z 23. 11. 2001.

¹⁴ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, s. 246.

¹⁵ Osobné svedectvo p. Stroková, Liesek z 23. 11. 2001.

Ludovít Jankuľák mal detstvo veľmi ťažké, no práve tu sa rodila jeho láska k Bohu, ľuďom i k povolaniu, ktoré vyústilo do rozhodnutia vstúpiť do seminára a stať sa kňazom.

2.1. Zatiaľ čo stredné vzdelanie

... v roku 1931 bol presťahovaný do školy v ...

... 1. septembra 1931 do 31. júna 1932 ...

... Peter Šangala, Mária Šangalová, ...

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

2. Škola

2.1. Základné a stredné vzdelanie

V roku 1928-29 bola postavená v Liesku nová školská budova, o výstavbu ktorej sa snažil skoro dvadsať rokov miestny farár Andrej Bážik.¹⁶

„Ludovít Jankuľák túto školu navštevoval od 1. septembra 1933 do 30. júna 1938.¹⁷ Riaditeľom školy bol vtedy Peter Šangala a učiteľmi – Jozef Félix, Jozef Muška z Bobrovca a Helena Mikolová. Učiteľský zbor pri hodnotení výsledkov vyučovania a vedomostí žiakov si v prvom štvrtroku sťažoval na nezaujím žiakov o vzdelávanie i ľahostajnosť rodičov, ktorým nezáleží na vzdelaní ich detí.“ To sa však nevzťahovalo na Ludovíta, ktorý sa výborne učil (v prílohe pripájam jeho vysvedčenie z 1. ročníka, ktoré to dosvedčuje – text č. 1).

Učiteľia nevydržali dlho na svojich miestach z dôvodu nízkych plátov a už v školskom roku 1936/37 na škole vyučovali: Peter Šangala, Mária Šangalová, František Brunner a Jozef Bobrovský. V septembri 1937 bol zo školy preložený riaditeľ Peter Šangala na meštiansku školu do Trstenej. Vedením školy bol dočasne poverený František Brunner a na uvoľnené miesta učiteľov nastúpili Matej Kuráň a Mária Trabalková. V nasledujúcom školskom roku bol za riaditeľa zvolený Jozef Bobrovský – miestny rodák. Školu navštevovalo v priemere 210 žiakov.¹⁸ Náboženstvo ho učili kňazi –Andrej Bážik a neskôr František Očkaják.¹⁹

¹⁶ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), s. 100.

¹⁷ Porov.: Štátny okresný archív v Dolnom Kubíne (ďalej už: ŠOKA), fond Ludová škola Liesek, katalóg č. 33 - 39, s. 5.

¹⁸ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), s. 239 - 240.

¹⁹ O. František Očkaják sa narodil v roku 1900 v ^{Hruštín} Tvrdošine. Po teologických štúdiách pôsobil ako kaplán v Zázrivej, Námestove a v Ružomberku ako administrátor, neskôr sa stal farárom v Haligovciach. Odtiaľ prišiel do Liesku 22. januára 1935. Pred príchodom do Liesku mal veľké problémy s politickou mocou, pretože odmietal uznať Československú republiku z roku 1918, preto bol často pokutovaný a väznený. Počas jeho pôsobenia sa v Liesku vydláždila keramickými dlaždicami podlaha kostola. Starými dlaždicami z pieskovca sa vyložili chodníky okolo kostola. Opravil kostolnú ohradu. Obnovil schody na chór. Urobil aj Boží hrob na boku v sakristii. Kúpil nové oceľové laná na zvony. Bol veľmi rozhladený človek. Uvedomoval si situáciu vo svete z politickej i sociálnej stránky, videl nielen telesnú biedu, ale i bohatstvo, tušil dôsledky hromadného zbrojenia vo všetkých kútoch sveta. V Liesku pôsobil do roku 1943. Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), s. 205.

Po piatich triedach cirkevnej školy Ľudovít odchádza na Štátne gymnázium do Dolného Kubína, kde 1. septembra 1938 nastupuje do prvého ročníka.²⁰

Riaditeľom gymnázia bol Ján Potocký a v prvom polroku prvého ročníka mal triednu profesorku Máriu Dúhovú a v druhom polroku triedneho profesora Rudolfa Baranca. Ľudovít nedochádza domov do Liesku, ale býva u obecného úradníka v Dolnom Kubíne. V prvom roku bol oslobodený od platenia školného.²¹

Ľudovít sa začína učiť cudzie jazyky ako nemčina, latinčina, v piatom ročníku francúzštinu a v 7. a 8. ročníku i ruštinu.²²

Od druhého ročníka býva v Dolnom Kubíne u Jozefa Vavreka – strážmajstra Národnej Bezpečnosti.²³

V roku 1940 prichádza učiť na gymnázium kňaz Viktor Trstenský, ktorý ho okrem náboženstva učí aj latinčinu. Nový katechét sa venoval mládeži na gymnáziu i mimo vyučovacích hodín a zakladá Mariánske kongregácie pre chlapcov i dievčatá. Ľudovít bol v tejto kongregácii spolu so svojim spolužiakom Peterom Colotkom (neskorším predsedom vlády Slovenskej socialistickej republiky). Mariánske kongregácie okrem modlitebných skupín mali aj formu prednášok. Trstenský im odpovedal na otázky, ktoré mu jeho poslucháči kládli. Na gymnáziu v triede bývalo od 20 do 30 žiakov. Ľudovít bol vo svojej triede obľúbený pre básnické nadanie.²⁴ Ťažko si zvykal na nové prostredie i na náročné štúdium, svedectvom čoho sú i horšie známky v prvom a treťom ročníku.²⁵

Triedni profesori sa menili skoro v každom ročníku. V druhom ročníku to bola Jířina Homolová.²⁶ V treťom ročníku – Pavol Lebsvick²⁷, v štvrtom ročníku Vladimír Čaplovič²⁸, v

²⁰ Porov.: ŠOKA v Dolnom Kubíne, fond Štátne gymnázium Dolný Kubín, triedny výkaz škol. roku 1938/1939.

²¹ Porov.: tamže, triedny katalóg zo škol. roku 38/39.

²² Porov.: tamže triedne katalógy zo šk. r. 44/45 č. 12 a č. 13.

²³ Porov.: tamže triedne katalógy z šk. r. 39/40 – č. 10.

²⁴ Osobné svedectvo o. Trstenský, Trstená z 11. 7. 2001.

²⁵ Porov.: ŠOKA Dolný Kubín, fond Štátne gymnázium Dolný Kubín, triedne katalógy šk. r. 38/39 - č. 9 a šk. r. 40/41 - č. 11.

²⁶ Porov.: tamže, triedne katalógy šk. r. 39/40 - č. 10.

²⁷ Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 40/41 - č. 11.

²⁸ Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 41/42 - č. 11.

piatom a ôsmom ročníku – Juraj Daniel Szabó²⁹. V šiestom ročníku ním bol Ján Šalát³⁰ a v siedmom Ladislav Bošanský³¹.

Celkový prospech v jednotlivých ročníkoch mal Ľudovít Jankuľák – dobrý.³² V roku 1946 završuje štúdium gymnázia maturitnou skúškou dňa 22. júna 1946 s prospechom chváľitebný.³³

2.2. Kňazský seminár v Spišskej Kapitule

Do seminára³⁴ nastúpil v septembri roku 1946. V triede boli samí rodáci zo Spiša, on jediný bol z Oravy.³⁵ Ľudovíta v triede volali Benjamínko, lebo bol jedináčik. Nosil modrú reverendu a čierne cingulum. Reverendy si bohoslovci vzájomne predávali – starší mladším.³⁶

Keď bol v prvom ročníku, spriatelil sa s bohoslovcom Cyrilom Harmatom³⁷, básnikom. Keďže sa i on zaujímal o poéziu, našiel v ňom spriaznenú dušu.³⁸ Na seminári bol

²⁹ Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 42/43 - č. 12 a 45/46 - č. 13.

³⁰ Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 43/44 - č. 12.

³¹ Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 44/45 - č. 13.

³² Porov.: tamže, Triedne katalógy šk. r. 45/46 - č. 13.

³³ Porov.: ABÚ v Spišs. Podhradí, Dotazník o predbežnom vzdelaní, v Ružomberku 1968.

³⁴ Porov.: ŠPIRKO, J.: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti*. Spišská Kapitula, 1943, s. 60 - 169; ŠPIRKO, J.: *Cirkevné dejiny IV*. Faximilné vydanie, s. 290 - 291, 351.

³⁵ Porov.: Pohrebná kázeň o. Ján Butkay, Liesek z 22. 8. 1994.

³⁶ Osobné svedectvo o. Pataky, Podolínec zo dňa 17. 6. 2001.

³⁷ Harmata, Cyril Milotínsky (1922-1970) oravský rodák zo Zuberca, študent levočského gymnázia, spišskokapitulský teológ, meditatívny a kontemplatívny básnik s hlbokou a doslova neochvejnou vierou a úctou k Panne Márii, denno-denne sa jej prihovárajúci veršami v Katolíckych novinách, v Kráľovnej mája. Bol autor i upravovateľ mnohých náboženských piesní. Do slovenskej literatúry vstúpil básnickou zbierkou – Tlejúca opona už ako stredoškolský študent. Jeho životným krédom bolo šíriť medzi ľuďmi dobro a krásu Božieho slova, vzájomnú úctu, porozumenie, dobrotu srdca i mysle. Tieto duchovné dary rozdával okolo seba plným priehrštím, no jemu samému sa ich dostalo málo, pretože hlas evanjelia bol tŕňom v oku tých, čo si prisvojili právo rozhodovať o živote a smrti človeka, o jeho osude, životnej ceste, o zmysľaní a konaní. Ideologická devastácia ľudskej osobnosti, úsilie likvidovať nielen náboženskú myšlienku ako aj jej nositeľov postihla aj jeho. To sa negatívne prejavilo na jeho zdravotnom stave. Po kňazskom pôsobení v Oravskom Veselom, Ždiari a v Liptovských Kvačanoch žil v ústraní svojho rodiska. Popri poézii sa venoval aj úpravám náboženských piesní a do básnického habitu obliekal žalmy prekladané Mikulášom Stanislavom. V dôsledku prežitých utrpení zomrel ani nie päťdesiatročný, no jeho tvorba má trvalú hodnotu v slovenskom kresťanskom svete. Porov.: Hleba, *Spišská Kapitula, prameň viery, literatúry a kultúry*. 1993, s. 30 - 31.

Spolok literatúry sv. Pavla – spolok literárnej jednoty spišských osobností, v ktorom pôsobil aj Ľudovít a ku koncu štúdia bol jeho predsedom (bližšie o tejto téme v časti literárna tvorba). V seminári bol i liturgický krúžok sv. Gregora a Spolok sv. Bonifáca, kde sa združovali nemeckí bohoslovci.³⁹ „V seminári začína Ľudovít písať pod pseudonymom Ľudo Lieska.“⁴⁰

Jeho spolužiaci v prvom ročníku boli: Ján Bočkaj⁴¹, Ján Butkay⁴², Michal Pačnár⁴³, Jozef Pataky⁴⁴. V druhom ročníku k nim pristúpil Štefan Janík⁴⁵, ktorý mal prerušený ročník.

46

³⁸ Osobné svedectvo o. Pataky, Podolíneec z 17. 6. 2001.

³⁹ Osobné svedectvo o. Kľučár, Spišská Kapitula zo dňa 10. 11. 2001.

⁴⁰ MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), s. 225.

⁴¹ Ján Bočkaj – narodený 23. 9. 1925 v Hnilčíku, ordinovaný 4. 9. 1950. R. 1950 vo výrobe na Železorzudných baniach v Spišskej Novej Vsi. R. 1951 – Základná vojenská služba. R. 1953 vo výrobe Kameňolomy a štrkopiesky Spišská Nová Ves. R. 1968 správca farnosti Svit. R. 1972 správca farnosti Spišská Stará Ves. R. 1985 farár Vikartovce. Porov.: *Schematizmus Spišskej diecézy*. Biskupský úrad Spišská Kapitula - Spišské Podhradie: 1996, s. 80. R. 1997 do dôchodku, býva v Poprade – osob. svedectvo z 17. 6. 2001.

⁴² Ján Butkay – narodený 8. 4. 1926 v Spišských Vlachoch, ordinovaný 29. 8. 1950 v Rožňave. R. 1952 vyšetrovaný Vyším vojenským súdom v Prahe, 1953 nespravodlivo odsúdený a uväznený – Valdice. R. 1955 vo výrobe – Výkupný podnik Spišská Nová Ves. R. 1963 výroba Váhostav Rudňany. R. 1963 Výroba – SEZ Krompachy. R. 1968 kaplán Spišské Vlachy. R. 1970 správca farnosti Slatviná. R. 1986 odsúdený na 7 mesiacov s podmienkou na 1 rok za vyučovanie náboženstva na tzv. „nedovolenom mieste“ v kostole, bez štátneho súhlasu. R. 1987 – farár Harichovce – prodekan. Porov.: *Schematizmus Spišskej diecézy*. 1996, s. 81. Zomiera 11. 2. 1997 – osobné svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001.

⁴³ Michal Pačnár – narodený 27. 9. 1926 v Markušovciach, ordinovaný 1. 9. 1950 v Rožňave. R. 1951 vo výrobe – Poľnohospodárska technická škola Spišská Nová Ves – administratívny technik. R. 1953 vo výrobe – Turčiansky Peter. R. 1956 vo výrobe SAV Bratislava. R. 1960 vo výrobe – v Bratislave. R. 1969 archívár Biskupského úradu. R. 1974 kaplán Lipt. Mikuláš. R. 1977 farár Liptovský Trnovec, excurrando Prosiek. Porov.: *Schematizmus Spišskej diecézy*, c. d., s. 99. R. 1997 do dôchodku, zomiera 5. 3. 2001 v Spišskej Kapitule – osobné svedectvo bohoslovec P. Molek, Spiš. Kapitula 15. 3. 2001.

⁴⁴ Jozef Pataky – narodený 28. 6. 1926 v Bijacovciach, ordinovaný 4. 9. 1950 v Rožňave. Rok 1951 vo výrobe – Pozemné stavby Poprad – účtovník. Rok 1968 kaplán Smolník – Lučenec. Rok 1969 kaplán Kežmarok. Rok 1972 kaplán Dolný Smokovec. Rok 1973 správca farnosti Dolný Smokovec. Rok 1978 farár Podolíneec, excurrando Lomnička. Rok 1988 prodekan.

⁴⁵ Štefan Janík SVD – narodený 5. 10. 1925 v Liptovskej Tepličke, ordinovaný 21. 6. 1970 – kaplán v Starej Ľubovni. Rok 1972 kaplán Liptovská Lúžna. Rok 1972 komunistickou zvoľou odobratý štátny súhlas k vykonávaniu kňazskej služby. Vo výrobe – pomocný pracovník MNV Liptovská Teplička, zamestnanec Ústavu soc. starostlivosti Brtníky. Rok 1973 – Jednota – pomocný pracovník. Rok 1975 – Charita Dolný Smokovec – údržbár. Rok 1979 – farár Mníšek nad Popradom. Rok 1986 farár Chmeľnica. Porov.: *Schematizmus slovenských katolíckych diecéz*. Trnava : SSV, 1971, s. 134.

„Nakoľko prednášky a skúšky boli v latinčine, štúdium nebolo až také ľahké. Prednášali sa tieto predmety: fundamentálna teológia v I. a II. ročníku, biblické štúdium. Starého i Nového zákona v II. a III. ročníku. V III. a IV. ročníku sa prednášali cirkevné dejiny a kánonické právo. Morálna teológia a pastorálka sa prednášali v IV. a V. ročníku. Špeciálna dogmatika sa prednášala v 6. semestroch v III., IV. a V. ročníku. Popri týchto hlavných predmetoch boli prednášky aj z filozofie, orientálnych rečí (gréčtina a hebrejčina), pedagogika, katechetika, cirkevné umenie, biblická archeológia, patrológia, sociológia a cirkevný spev.“⁴⁷

Prednášajúci profesori:

Barnáš - rektor. Prednášal fundamentálnu teológiu, archeológiu a hebrejčinu

Hanus - vicerektor. Prednášal morálku, kresťanské umenie a sociológiu.

Oberhauzer – prefekt. Prednášal liturgiu a spev.

Ligoš – špirituál. Prednášal asketiku.

Kalinay. Prednášal dogmatiku a pedagogiku.

Špirko- prednášal cirkevné dejiny a kánonické právo.

Lajoš – prednášal filozofiu.

Jalovecký – prednášal pastorálku a gréčtinu.

Stanislav – prednášal exegézu Sv. Písma.⁴⁸

V seminári vládli rodinné pomery, rektor volal každého bohoslovca jeho krstným menom. Prednášky boli spojené 1. s 2. ročníkom, 2. s 3. ročníkom podľa predmetov. Keď Eudovít nastúpil do seminára v 1. ročníku boli piati, v druhom študovali šiesti bohoslovci⁴⁹, v treťom ročníku piati⁵⁰, vo štvrtom boli traja bohoslovci⁵¹ a v piatom ročníku siedmi bohoslovci⁵².

⁴⁶ Svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001.

⁴⁷ ŠPIRKO, J.: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti*. 1943, s. 162 - 163.

⁴⁸ Osobné svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001.

⁴⁹ V druhom ročníku boli bohoslovci: Adolf Hrubec, Peter Kmeč, František Ruman, Anton Tholt, Michal Šefčík, Ladislav Ivák.

⁵⁰ V treťom ročníku Viktor Gašaj, Jozef Lenko (nedokončil štúdium), Jozef Tješ, Ján Slávik, Michal Marek.

⁵¹ V štvrtom ročníku: Ján Šimanský (nedokončil štúdium), Štefan Kupčov, Michal Krajňák.

⁵² V piatom ročníku: Jozef Rusnák, Jozef Kožár, Alojz Pirožek, Cyril Harmata, Albín Ivák, Ján Kubus, Pavol Szabó (48-52) osobné svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001 (podľa školského tabla r. 1946).

V treťom ročníku mal v seminári každý bohoslovec vlastnú izbu, aby si zvykol na svoje povolanie. Ľudovít bol zahĺbený do seba – čo bolo asi znamenie, že mal stále v hlave svoje verše a tie sa snažil spájať do rýmov.⁵³ Tak šli dni v seminári, ale do tohto vstúpili veci a udalosti, ktoré nik nečakal.

2.2.1. Politická situácia a perzekúcie voči Cirkvi

Keď sa 9. mája 1945 obnovila Československá republika, z dvanástich miliónov obyvateľov deväť a pol bolo katolíkov. Cirkev mala trinásť diecéz, devätnásť biskupov a asi šesť tisíc diecéznych kňazov. V trinástich seminároch bolo 887 bohoslovcov. Boli tu spolky, rozličné inštitúcie, vydavateľstvá, časopisy, katolícke školy, sirotince, semináre... To všetko svedčilo o zmýšľaní obyvateľov Slovenska. No v obnovenej republike sa do popredia dostáva Komunistická strana, ktorá podniká kroky k upevneniu svojej moci a všetky, čo sú iného zmýšľania, považovala za nepriateľské. Po vojne boli rozpustené policajné zbory a do nového Zboru národnej bezpečnosti nastúpili účastníci protihitlerovského povstania – komunisti.⁵⁴ Už 16. 5. 1945 nariadením SNR č. 34/1945 bolo zoštatnené cirkevné školstvo.⁵⁵ Cirkev voči týmto praktikám ostro protestovala, no stále konferencie biskupov zo zasadnutia z 22. 8. 1945 vyhlasovali, že slovenskí biskupi, duchovenstvo a veriaci i v povojnovej obnovenej Československej republike majú kladný vzťah k obnovenému štátu a slovenskí katolíci chcú prispieť svojou prácou k rozkvetu štátu. Zároveň však žiadali, „aby sloboda a práva cirkvi katolíckej boli zaistené a uznávané“⁵⁶.

Bolo poštátnených 1800 základných katolíckych škôl, desiatky stredných škôl a internátov, bolo rozpustené Ústredie katolíckej mládeže i miestne organizácie, boli zhabané tlačiarne v Bratislave a v Ružomberku.⁵⁷ Katolícka Cirkev bola vládnu mocou označovaná za reakčnú silu, ktorá brzdí uskutočňovanie zámerov KSČ. V tejto súvislosti dostali komunisti tri úlohy: 1. Zlomiť vplyv Katolíckej cirkvi, 2. Uskutočniť pozemkovú reformu, ktorá by zasiahla cirkevnú pôdu, 3. Rozšíriť politicko-výchovnú činnosť, prostredníctvom jednotného

⁵³ Osobné svedectvo o. Kľučára z 10. 11. 2001.

⁵⁴ Porov.: VAŠKO, V.: *Neumlčená, Kronika Katolíckej Cirkve v Československu po Druhej svetovej válce*. Praha : Zvon, 1990, I. zv., s. 241.

⁵⁵ Porov.: tamže, s. 177.

⁵⁶ Tamže, s. 92 - 93.

⁵⁷ Porov.: KOREC, J.: *Od barbarskej noci*. s. 47.

štátneho školstva a osvetových inštitúcií.⁵⁸ 17. 11. 1947 slovenskí biskupi v pastierskom liste odsúdili potláčanie náboženskej slobody. Cirkev bola však stále ochotná urobiť všetko pre dorozumenie.⁵⁹

Zatknutie bolo vydané Slovenskou národnou radou v Košiciach pod číslom 1224-945-prez. Straka bol samozvaný „cirkevný referent“ pri Košickej československej vláde. Biskupa Vojtaššáka internovali v Štiavniku a odtiaľ ho členovia štátnej bezpečnosti odviekli do cely bratislavskej štátnej väznice, kde „sedel“ sedem mesiacov. Kňazi i veriaci písali množstvo listov a posielali ich na takzvanú SNR, vláde Československej republiky a pápežskému nunciovi v Prahe za jeho oslobodenie. Tejto aktivite možno ďakovať, že sa mohol vrátiť do svojej rezidencie v Spišskej Kapitule.⁶⁰

17. novembra 1947 slovenskí biskupi v pastierskom liste odsúdili potláčanie náboženskej slobody. Cirkev bola však stále ochotná urobiť všetko pre dorozumenie. Mesiac po februári 1948 vyšiel dekrét vlády o odňatí všetkých poľnohospodárskych majetkov Cirkvi, nato vyšlo nariadenie odstrániť zo škôl kríže, takisto bolo zrušené vyučovanie náboženstva na stredných školách.⁶¹

Po februárovom víťazstve r. 1948 nasledovala konsolidácia politickej moci. Komunisti si začínali uvedomovať, že je tu ešte jeden vnútorný nepriateľ – katolícka Cirkev. V prvých plánoch sa uvažovalo urobiť z katolíckej Cirkvi poslušný nástroj komunistickej politiky. Vzorom bol Sovietsky zväz, kde osudy pravoslávnej Cirkvi neriadil moskovský patriarcha a svätá synoda, ale ateistický apoštolát komunistickej strany. Oficiálne tieto smernice formuloval Gottwald na zasadnutí predsedníctva ÚV KSČ dňa 25. apríla 1949 – dostať Cirkev späť od Ríma a snažiť sa o národnú Cirkev.⁶² Počas komunistického štátneho prevratu sa vytvárali akčné výbory zasahujúce do života Cirkvi. Tieto o duchovenstve posielali informácie, ktoré triedili podľa vzťahu k novej politickej moci na Ústredný akčný výbor Národného frontu. Neboli po tom zriedkavosťou svojvoľné zatýkania a obmedzovanie kňazov označených ako „reakčných“. Ďalšou zo stratégií boja bolo postaviť nižší klérus proti vyššiemu.⁶³

⁵⁸ Porov.: KAPLAN, K.: *Štát a Cirkev v Československu 1948 - 1953*. Brno : Doplněk, 1993, s. 21.

⁵⁹ Porov.: KOREC, J.: *Od barbarskej noci*. s. 49.

⁶⁰ Porov.: TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*, Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 228 - 231.

⁶¹ Porov.: KOREC, *Od barbarskej noci*. s. 47 - 50.

⁶² Porov.: VNUK, F.: *Pokus o schizmu*, Bratislava : Vyd-Uspo, 1996, s. 9.

⁶³ Porov.: LETZ, R. : *Prenasledovanie kresťanov na Slovensku (1948 – 1989)*. In: *Zločiny komunizmu na Slovensku (1948 – 1989)*. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001, s. 75 – 78.

V júni 1948 sa konala v Karlových Varoch porada predstaviteľov vlády o cirkevnej politike. Rozhodlo sa – Obmedziť činnosť biskupov, izolovať ich od kléru, obmedziť vplyv Vatikánu, zaviesť úrad pre veci cirkevné, podporovať kňazov, ktorí si dvíhajú a plnia socialistické záväzky, Cirkev katolícku premieňať postupne na Cirkev národnú, zasiahnuť do katolíckych ustanovení, odstraňovať horlivých kňazov.⁶⁴ Štátna moc siahla i na katolícku tlač a vydavateľstvá. Mnohé časopisy zakázala vydávať a ako dôvod zredukovania náboženskej tlače uvádzali nedostatok papiera, šetrenie a nepredkladanie výťažkov cenzúre.⁶⁵ Roku 1949 vyšiel plán opatrení Vládnej moci v cirkevnej politike, ktorý mal konfrontačný charakter. Cirkev dovtedy napádala výlučne zvonku – prostredníctvom mediálnych útokov na Vatikán, pápeža a s ním spojenú hierarchiu a klérus. Ďalšia taktika mala zasiahnuť katolícku Cirkev zvnútra, využiť skutočné a umelé spory a napätia, najmä aktivizovať hnutie „pokrokových katolíkov“ a dať mu organizačný rámec. Podľa starej komunistickej taktiky prenášanie zodpovednosti na Vatikán a ním inštruovaných biskupov, ktorí údajne zahájili ťaženie proti ľudovým demokraciám. Malo to slúžiť ako isté ospravedlnenie konania štátu.⁶⁶

V júni 1949 dosadila vláda na biskupské úrady takzvaných „zmocnencov“. Preverovali poštu, preberali a kontrolovali úradné veci, povoľovali alebo zamietali. Zmocnencem mohol byť len taký, ktorý bol stopercentným komunistom a zarytým odporcom katolíckej Cirkvi.⁶⁷ To už bol otvorený boj a Cirkev nemohla mlčať – 15. júna 1949 biskupi vydali pastiersky list Veriacim v hodine veľkej skúšky. Mal sa čítať 19. júna a biskupi v ňom prvý raz použili slovo „prenasledovanie“. V ňom exkomunikovali 8-iniciátorov Katolíckej akcie, vyhlásili toto hnutie za rozkolnícke a zakázali v ňom účasť pod hrozbou exkomunikácie.

Po odhlasovaní zákona č. 217/1949 Zriadenie štátneho úradu pre veci cirkevné, Cirkev mala byť úplne podriadená štátu. V krajoch a okresoch boli ustanovení cirkevní tajomníci. Od nich závisel tzv. štátny súhlas pre výkon duchovnej činnosti každého kňaza. Každé ustanovenie a preloženie kňaza záviselo od tohto súhlasu.⁶⁸

⁶⁴ Porov.: KOREC, *Od barbarskej noci*. s. 47 - 50.

⁶⁵ Porov.: LETZ, R. : *Prenasledovanie kresťanov na Slovensku*. s. 81.

⁶⁶ Tamže, s. 89.

⁶⁷ Prví dvaja zmocnenci na Spišskej Kapitule svoje menovanie odmietli, tretí – Gebover - krajčírsky tovariš, zamestnaný na MIUV v Dolnom Kubíne túto funkciu prijal spolu s tajomníkom Vajdom. Porov.: Trstenský, *Sila viery, sila pravdy*. 1990, s. 263.

⁶⁸ 10. júna 1949 v Prahe bola ustanovujúca schôdza Katolíckej akcie, na ktorej sa zúčastnilo 67 kňazov z celej republiky. Podľa plánov vlády malo toto hnutie tvoriť základ Národnej Cirkvi v Československu odtrhutej od

Uchvátitelia moci nevládali biskupa Vojtaššáka umlčať a zlomiť vyhrážkami, hrozbami, potupami, bratislavským žalárovaním a napokon ponižovaním takzvanými vládnymi zmocnencami v jeho vlastnom dome. Chceli sa ho zbaviť tým, že ho 3. júna 1950 zatvorili v jeho biskupskej rezidencii. Okrem zmocnencov dosadili ešte aj troch strážcov a jedného vrátnika, ktorí legitimovali priepustku každého, kto chcel ísť do rezidencie biskupa.⁶⁹

V tomto prostredí študoval Ľudovít Jankuľák s obavou o svojho biskupa, s obavou či dokončí svoje štúdiá, či bude vôbec vysvätený.⁷⁰

2.2.2. Kňazstvo

Tlak na seminaristov bol veľký. Boli pozývaní na politické školenia a tam ich učili marxizmus-leninizmus. Voči týmto praktikám sa postavili a odmietli sa ich zúčastňovať.⁷¹

Dňa 16. marca 1950 boli dekrétom č. 112/1950 zrušené všetky diecézne semináre.⁷² 21. augusta 1950 obsadilo vojsko štátnej bezpečnosti seminár a učiteľský ústav.⁷³ Otec biskup vediac, čo čaká seminaristov, potajomky cez okno vyhodil pre spojku Michala Pačnára menoslov poslucháčov 4. ročníka, s ktorými súhlasil, aby boli vysvätení za kňazov. Na tomto zozname bolo i meno Ľudovíta Jankuľáka.⁷⁴ Profesori Náhalka a Hanus tajne vyniesli z biskupského úradu Literae Missiones – prepúšťací list od biskupa Vojtaššáka a dali ho každému aspirantovi na kňazstvo, zároveň napísali list biskupovi Pobožnému do Rožňavy, aby ich vysvätil.⁷⁵

To všetko sa robilo tajne a Bohoslovci nevedeli, ako si majú počínať. Báli sa, či nie sú sledovaní. Ľudovít sa chcel ísť najskôr dať vysvätiť na Moravu s Jozefom Patakym, ale

Ríma. Biskupi reagovali až 19. júna, pri sv. omšiach sa čítal obežník, ktorý zakazoval kňazom a veriacim účasť na tejto „katolíckej akcii“. Porov.: Mikloško, F.: *Nebudete ich môcť rozvrátiť*. Bratislava : Archa, 1991, s. 49. Kňazi – iniciátori: Škoda, Korec, Scheffer, Višňovský, Plojhar, Lukačovič, Horák, Zárecký. V septembri 1949 sa Katolícka akcia rozpadla. Porov.: Korec, *Od barbarskej noci*. 1992, s. 52 – 54.

⁶⁹ Porov.: Tamže, s. 276.

⁷⁰ Porov.: Pohrebná kázeň o. Butkay, Liesek z 22. 8. 1994.

⁷¹ Osobné svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001.

⁷² Porov.: MIKLOŠKO, F.: *Nebudete ich môcť rozvrátiť*. s. 58.

⁷³ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, s. 224.

⁷⁴ Osobné svedectvo o. Bočkaj, Poprad z 17. 6. 2001.

⁷⁵ Osobné svedectvo o. Mikulec, Liptovská Štiavnička z 21. 7. 2000.

nevyšlo im to. Nakoniec odchádza s Michalom Pačnárom do Rožňavy, kde ich 1. 9. 1950 otec biskup Pobožný vysvätil za kňazov tajne v nemocničnej kaplnke.⁷⁶

Aké boli primície Ľudovíta Jankuľáka? V zamknutom kostole v Liesku, iba sám s rodičmi, bez organu, bez spevu, nikto nepriniesol primiciantovi kyticu kvetov, nikto mu nepodal ruku, (okrem rodičov) aby mu zavinšoval šťastnú cestu do kňazského života.⁷⁷

⁷⁶ Osobné svedectvo o. Bočkaj, J. Poprad z 17. 6. 2001 a o. Pačnár, Spišská Kapitula z 11. 11. 2000. Kópiu dokumentu BÚ v Rožňave potvrdzujúci vysviacku o. Jankuľáka sa mi, bohužiaľ, z časových dôvodov nepodarilo získať.

⁷⁷ Porov.: Pohrebná kázeň o. Butkay, Liesek, z 22. 8. 1994.

3. Pomocný technický prápor (PTP)

„Niekoľko dní po primičnej svätej omši dostáva povolávací rozkaz do Mimone v Čechách, aby sa dostavil do vojenského pracovného tábora, kde si miesto omšového ornátu obliekol pracovné šaty a miesto kalicha a patény „pozdvihoval“ krompáč a lopatu.“⁷⁸

5. septembra 1950 narukoval k PTP a do začiatku roku 1954 pracoval celkovo na 17 miestach.⁷⁹ PTP ako kárne, či trestné jednotky Československej armády predstavovali formu politickej perzekúcie skutočných alebo potencionálnych odporcov totalitného režimu. Zmyslom vytvorenia PTP bolo izolovať politicky „nespoľahlivých“ vojakov základnej služby a v zálohe a pod zámienky „prevýchovy“ prácou, ich využiť ako zdroj pracovnej sily pre potreby armády i celej ekonomickej sféry. Boli zrušené všetky úľavy, ktoré dovtedy kňazi i rehoľníci a bohoslovci mali, vo vzťahu k vojenskej službe.

Márne boli žiadosti cirkevných nadriadených, aby ich z výkonu vojenskej služby po splnení zákonom stanovenej lehoty prepustili. Väčšinu kňazov zaradovali do zvláštnych takzvaných farských rôl, aby ich styk s ostatnými príslušníkmi PTP bol čo najmenší. Príslušníci všetkých PTP sa stali hlavnou pracovnou silou vojenskej správy, predovšetkým pri výstavbe bytov pre vojakov z povolania, kasární, skladov, letísk a iných objektov.⁸⁰

Život v PTP mal Ľudovít dosť jednotvárnym – budíček bol o 5⁰⁰ hodine, po ňom ranná rozcvička, raňajky a po nich nástup do zamestnania. Dĺžka pracovnej doby bola osem hodín i viac, podľa dôležitosti, kedy sa má objekt dokončiť. Medzitým obed a po práci politické školenie. Voľna bolo málo, aby nemali priestor pre modlitbu, či nebodaj sv. omšu. Potom nasledovala večera a o 22⁰⁰ hodine bola večierka. Podľa svedectva spoluslúžiaceho Petra Ťapáka, Ľudovít z Mimone šiel do Prahy – Dejvic, kde pracovali ako pomocníci murárov pri obnove zásobární. Odtiaľ išiel do Olomouca, kde čistili tehly po zbúraných starých domoch. Tu bývali vo vojenských kasárňach. Potom ich presunuli do Mladej Boleslavy, kde stavali byty pre dôstojníkov – vojakov z povolania. Tam pracovali ako pomocníci murárov. Ľudovít rozumel murárčine, bol majstrom pri stavaní komínov.⁸¹

Štyri mesiace strávil v Kladne v oceliarni, kde pracovalo asi 150 PTP–kov. Odtiaľ bol priradený na valcovňu koľajníc. Všetci pracovali s antikorovou oceľou. Teplota pece, pri

⁷⁸ MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), c. d., s. 224.

⁷⁹ ABÚ – Spišské Podhradie, Osobný dotazník, Hrboltová z 15. 12. 1982.

⁸⁰ Porov.: PEŠEK, J.: *Odvrátená tvár totality*. Bratislava : Nadácia Milana Šimečku, 1998, s. 178 – 180.

⁸¹ Osobné svedectvo o. Ťapák z 12.7.2001.

ktorej robili dosahovala až 1600° C, čo spôsobovalo, že Ľudovítovi bývalo často zle a museli ho preto zo zdravotných dôvodov odtiaľ preložiť. Na vrátnici v Kladne bol nápis – To jsou galeje.⁸²

Odtiaľ sa vracali späť do Mimoně, kde pracovali v Lesnom hospodárstve. Tu stínali stromy v horách. Na závere k životu v PTP paradoxne spomením slová, ktoré počuli všetci spolu s Ľudovítom od ich veliaceho poručíka – „Odcudzili ste sa pracujúcemu ľudu a prácou sa k nemu musíte vrátiť.“

Kým bol ministrom obrany Svoboda, mohli v nedeľu ísť do kostola, ale za ministra Čepičku im to už bolo zakázané, preto tajne slúžievali sväté omše napriek zákazu.⁸³

⁸² Osobné svedectvo p. Benkovský, Poprad, z 17.4.2001.

⁸³ Osobné svedectvo o. Ďapák, z 12. 7. 2001.

4. Vo výrobe

„Keďže bol tajne vysvätený a nemal štátny súhlas pre pastoráciu, po návrate z PTP zostáva doma v Liesku u rodičov a pracuje s nimi na gazdovstve. Podľa záznamu v občianskom preukaze bol roľník. S otcom sa venuje stolárstvu a kolárstvu.“⁸⁴ Zamestnal sa na drobných prevádzkach v Liesku a tu pracuje ako údržbár. Priučil sa i elektrikárskemu a vodoinštalatérskemu remeslu. No nezabúda i na štúdium a písanie. S otcom písal i kroniku Liesku. Každý deň doma tajne slúžil svätú omšu, v spoločnosti otca, ktorý mu miništroval.⁸⁵ Nik z jeho rodákov nevedel, že je už kňazom. Keď slúžil svätú omšu na fare, slúžil ju v civile, akoby bol na návšteve. Na poličke tmavého sekretára mal chlieb a víno. Ak by niekto nečakane vstúpil stačilo zavrieť sekretár.

Hoci to boli smutné časy naplňal ho optimizmus a vtip. (Obrazová príloha – č.1.) Svoju prácu robil svedomito a ochotne pomáhal všade, kde bola jeho pomoc potrebná. Pri rôznych stretnutiach s deťmi či s mládežou mal vždy pre každého povzbudivé slovo. Priatelil sa s kňazmi.⁸⁶ V Liesku bol vtedy farárom Jozef Fitt⁸⁷ a Jozef Sárený⁸⁸.

⁸⁴ MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, s. 224.

⁸⁵ Osobné svedectvo p. Stroková, z 23. 11. 2001.

⁸⁶ Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, s. 225.

⁸⁷ Jozef Fitt sa narodil v r. 1906 a na lieseckej fare pôsobil do r. 1955. V Liesku sa viditeľné prenasledovanie voči Cirkvi začalo 19. júna 1949, keď príslušník SNB počas omše vnikol do kostola a mal za úlohu zabrániť prečítaniu pastierskeho listu, o. Jozef Fitt to však odmietol slovami – „Vieru si nedáme.“ To pobúrilo veriacich, a preto strážmajster vyšiel von a tu došlo k potýčke. „Za násilie proti orgánu vrchnosti“ štátna bezpečnosť zatkla a odovzdala do väzby 12 Liesečanov. Z nich 5 boli odsúdení na niekoľkomesačný trest väzby v Ružomberku. Ostatných pre nedostatok dôkazov prepustili. Jozef Fitt bol všestranný človek – včelár, poľovník, rybár. R. 1953 vymaľoval kostol v Liesku, drevené rámy okien vymenil za železné, zakúpil nový bohostánok, ktorý je tam dodnes. Oplotil farskú záhradu a vysadil okolo 60 stromov. Svojím presvedčením sa zaslúžil, že do dediny zaviedli elektrikú. Do fary urobil novú kúpeľňu a sociálne zariadenie. V r. 1955 bol preložený do Lipt. Jána, r. 1962 do Lipt. Lúžnej a r. 1965 do Černovej, kde zomiera r. 1980. Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, c. d., s. 207 – 208.

⁸⁸ Jozef Sárený sa narodil r. 1913 v Medzibrodí na Orave. Pôsobil v Liesku 10 rokov – do 15. novembra 1965. Zreštauroval hlavný oltár, opravil organ, pozlátil kalich. V r. 1959 dal natrieť vežu, dal urobiť okná na sakristiu a na vežu, spravil i schody na faru. V r. 1960 dal urobiť dvere hlavného vchodu do kostola. V Liesku strávil 25 rokov kňazstva. Začal r. 1965 slúžiť pokoncilovú liturgiu – v rodnej reči. Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, c. d., s. 208 - 209.

Ludovít nezabudol ani na svojho učiteľa náboženstva z gymnaziálneho štúdia na o. Viktora Trstenského, ktorého navštevoval v Trstenej, kde sa rozprávali o politickej situácii a s ťažkým srdcom niesli osud svojho biskupa, ktorý musel odísť do Charitného domu v Českom Děčine. Rozhodli sa, že ho navštívia. Bolo to 12. septembra 1957.⁸⁹ „Každý návštevník pána biskupa sa musel legitimovať a zahlásiť v prijímacej kancelárii svoj príchod a odchod. V dome nesmel ani jeden z navštevujúcich kňazov a bohoslovcov prenocovať, a to asi preto, že úrady sa obávali, aby biskupi niekoho tajne nevysvätili za biskupa alebo kňaza.“⁹⁰

Toto všetko sledovali štátne orgány a ich útok nedal dlho na seba čakať.

⁸⁹ Osobné svedectvo o. Trstenský, z 11. 7. 2001.

⁹⁰ TRSTENSKÝ, *Sila viery, sila pravdy*. 1990, s. 314.

5. Súdny proces

Stalo sa to o niekoľko mesiacov neskôr, keď ŠtB zo Žiliny zatkla viacerých kňazov spišskej diecézy, údajne pre rozvracanie základov „ľudovo-demokratického zriadenia“ Boli to Viktor Trstenský – farár v Dolnom Kubíne, t.č. vo výrobe, Eduard Odrobina – farár v Spišských Hanušovciach, t. č. vo výrobe, Ján Marko – správca farnosti v Rabči, Bernard Pánči – kaplán v Rabči, Ján Cisárik – grécko-katolícky kňaz v Lubici, Jozef Michna – sídelný kanonik v Spišskej Kapitule, Ľudovít Jankuľák – rím. kat. kňaz vo výrobe, Ignác Matkulčík – učiteľ.⁹¹

Ľudovít Jankuľák bol vzatý do väzby Krajským prokurátorom v Žiline dňa 29. marca 1958.⁹² Obžaloba hovorila o vine Jankuľáka: vedel o trestnej činnosti obvinených – Trstenského, Pánčiho a ďalších, najčastejšie sa stretávali na byte Trstenského. Pri týchto návštevách rozoberali formy a ciele protištátnej činnosti, s čím Jankuľák plne súhlasil a spolčil sa s nimi k uvedenej trestnej činnosti.

V roku 1957 obvinený spolu s Trstenským navštívil biskupa Vojtaššáka, kde bola znovu rozoberaná činnosť reakčných duchovných. Na požiadanie Trstenského opravoval rozmnožené katechézky protištátneho charakteru, ktoré Trstenský preložil z francúzštiny do slovenčiny. Vyhotovil pre Trstenského asi 60 fotoreprodukcí svätých obrázkov.⁹³

Trestnou činnosťou bolo, že ostávali verní Rímu, svojmu biskupovi, že pracovali v pastorácii medzi veriacimi a mládežou. Tŕňom v oku im boli mladí ľudia-pionieri, ktorých činnosť pokladali za rozvratnú a ohrozujúcu základy republiky.

Ľudovít Jankuľák bol obžalovaný pre trestný čin velezrady podľa §78 ods. 2 písmeno a trestného zákona.⁹⁴

Hlavné pojednávanie sa konalo 15. - 17. júna 1958. Predseda súdu vylúčil verejnosť z pojednávania. Obžalovaní mohli mať pri sebe len dôverníkov. Dôverníkom Ľudovíta bol jeho otec Tomáš Jankuľák. Prítomní boli:

Predseda senátu:	Fabián Miko
Sudcovia z ľudu:	Rudolf Ďugel

⁹¹ Porov.: TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. s. 314.

⁹² Porov.: Štátny oblastný archív (ŠOBA) v Banskej Bystrici, fond Krajský súd Banská Bystrica, Oznámenie o vzatí do väzby, Krajská prokuratúra v Žiline, č. s. 1 KVO 17/58.

⁹³ Porov.: ŠOBA Banská Bystrica, fond Krajský súd Banská Bystrica, Obžaloba, Krajský prokurátor v Žiline, č. 1 KV 24/57 dňa 5.6.1958 s. 2.

⁹⁴ Porov.: Tamže, s. 10.

Štefan Pecko
 Zapisovateľka: Oľga Šukalová
 Prokurátor: Karol Maurer
 Obhajca: Július Selecký (pre Michnu, Matkulčíka, Jankuľáka)

Jankuľák vypovedá o svojom stretnutí s Trstenským, o fotoreprodukciách obrazu, ktorého vyhotovil 10 kusov. Ako robil pohľadnice s vianočnou tematikou – jasličky + text. Rozpráva, ako ho Trstenský r. 1955 navštívil a ako mu opravoval podľa pravopisu katechétky. Vypovedal, že s Trstenským sa bavili len o bežných kňazských veciach a nemali zlý pomer k štátnemu zriadeniu. (Porov. Textová príloha č. 4).

Vlastný obhajca Július Selecký, žiada od súdu pre Jankuľáka spravodlivý trest, podľa miery zavinenia a žiada prihliadnuť na jeho mladý vek.

17. júna 1958 o 14³⁰ hodine, končí hlavné pojednávanie vyhlásením rozsudku.⁹⁵ „Ľudovít Jankuľák z nepriateľstva k ľudovodemokratickému poriadku, vykonával podvodnú činnosť proti samostatnosti republiky a jej štátnemu zriadeniu alebo spoločenskému poriadku, tým spáchal trestný čin spolupáchateľstva podvracania republiky podľa § 79 ods. 1. trestného zákona k trestu odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov podmienene na dobu 3 rokov.“ Ostatní boli odsúdení:

Viktor Trstenský	-	15 rokov
Eduard Odrobina	-	15 rokov
Ján Marko	-	11 rokov
Bernard Pánči	-	13 rokov
Ignác Matkulčík	-	13 rokov
Ján Čisárik	-	3 roky ⁹⁶

Súd podľa § 82 trestného poriadku ruší vyšetrovaciu väzbu u Ľudovíta Jankuľáka, pretože dôvody väzby netrávajú. Prepustený na slobodu bol 17. júla 1958.⁹⁷ Vo vyšetrovacej väzbe bol teda 4 mesiace.

Proti rozsudku sa odvolali na najvyšší súd do Prahy dňa 25. júla 1958. Ten im neuložil vedľajší trest prepadnutia vecí podľa § 55 trestného zákona.⁹⁸

⁹⁵ Porov.: ŠOBA Banskej Bystrici, Krajský súd Žilina, Zápisnica hlavného pojednávania, č. T 014/58.

⁹⁶ TRSTENSKÝ, V.: *Nemohol som mlčať*. Bratislava : Nové Mesto, c. d., s. 165.

⁹⁷ Porov.: ŠOBA v Banskej Bystrici, Krajský súd Žilina, Vyrozumenie o prepustení, č. T 014/85.

⁹⁸ Porov.: ŠOBA v Banskej Bystrici, Krajský súd Žilina, 1 KV 24/57 zo 4. augusta 1958.

ustalovače, vývojky, 1 omšový kalich, paténu, 50 brožúr. Po odvolaní mu z toho vrátili len kufříkový stroj Zeta a vkladnú knižku.⁹⁷

5.1. Zmena politických pomerov

Trvalo ešte dlhých 10 rokov, kým sa na Slovensku zmenili politické pomery a za ten čas si Ľudovít musel dávať pozor na príslušníkov ŠtB a ich prisluhovačov, aby sa nedostal znova do súdneho sporu.

Nastúpením Alexandra Dubčeka do funkcie generálneho tajomníka KSCĽ – 5. januára 1968 nastal prelom v politickom, spoločenskom, ale aj v náboženskom živote.

Dubček začal presadzovať „socializmus s ľudskou tvárou“. V predošlých rokoch najviac utrpela Cirkev, preto bolo prirodzené, že sa domáhala svojich práv. Už na januárovom pléne ÚV KSCĽ bola zrušená cenzúra.⁹⁸

Ľudovít sa už nemusel skrývať ako tajný kňaz a v Liesku mal svoju verejnú „primičnú“ svätú omšu. Manduktorom mu bol miestny rodák páter Protáz Kolečák.⁹⁹ V kázni vyložil všetky strasti, ktorými „primiciant“ musel prejsť až do verejnej svätej omše.¹⁰⁰

⁹⁷ Porov.: ŠOBA v Banskej Bystrici, Zápisnica o verejnom zasadnutí, Krajský súd Žilina, zo 7. marca 1959.

⁹⁸ Porov.: ŠMÁLIK, Š.: *Veľký štyridsaťročný pôst Cirkvi na Slovensku*. Bratislava : Charis, 1994, s. 42.

⁹⁹ Protáz Matej Kolečák, narodil sa 18. 9. 1919 v Liesku, vstúpil do rehole františkánov, 29. 6. 1946 bol ordinovaný v Prešove. Bol redaktor Priateľa dietok. R. 1950 v PTP, neskôr vo výrobe ako inkasant elektrického prúdu. R. 1969 – kaplán v Nižnej, 1983 farár v Nižnej. Zomrel r. 1987, v Nižnej je i pochovaný. Porov.: MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času (1588-1998)*, c. d., s. 225 - 226.

¹⁰⁰ Porov.: Pohrebná reč p. Vrabček, Liesek, z 22. augusta 1994.

6. Kňazské pôsobiská

6.1. Ružomberok

Dňa 11. júna 1968 dostal štátny súhlas pre svoju kňazskú službu¹⁰³ a 15. júna 1968 dostáva menovací dekrét za kaplána do Ružomberka.¹⁰⁴

Duchovným správcom v Ružomberku bol Jozef Pavčík a spolubrat kaplán Štefan Mordel.¹⁰⁵ Dostáva sa do kontaktu s ružomerským chrámovým spevokolom, a týmto putom bol spojený až do smrti.¹⁰⁶

Elán v pastorácii čiastočne stlmil 21. august 1968 obsadenie Československa armádami Varšavskej zmluvy. Prestalo rokovanie vlády s biskupmi, no zo zotrvačnosti sa niektoré vymoženosti pre Cirkev udržali.

Pre cirkevné veci bol zvolený nový riaditeľ dr. Karel Hrůza, ktorý mal pokračovať v prerušenej likvidácii Cirkvi, ale už tichšie a opatrnejšie.¹⁰⁷

V januári 1972 prekonal žltáčku, na ktorú sa liečil až do marca 1972.¹⁰⁸ 8. augusta 1972 dostáva nový menovací dekrét za správcu farnosti Hrboltová.¹⁰⁹ V Ružomberku pôsobil 4 roky.

6.2. Hrboltová

Svoju prvú svätú omšu v Hrboltovej mal 27. augusta 1972. Veriacim ho predstavil dekan Jozef Debnár z Ružomberka.

Od 12. novembra do 3. decembra 1972 bol na doliečení po žltáčke v Bardejove.¹¹⁰ No po príchode zabúda na liečenie a púšťa sa do práce. V kostole sv. Kataríny v Hrboltovej dáva

¹⁰³ Porov.: ABÚ Spiš. Podhradie, Štátny súhlas č. 6020/68 Ch.

¹⁰⁴ Porov.: ABÚ Spiš. Podhradie, Menovací dekrét č. 930/68

¹⁰⁵ Porov.: *Schematizmus slovenských kat. diecéz*. s. 228.

¹⁰⁶ Porov.: POVAŽANOVÁ, V., Štadlerová, J.: *Pamätnica chrámového spevokolu v Ružomberku*. Martin : Neografia, 1994, s. 22.

¹⁰⁷ Porov.: ŠMÁLIK, *Veľký štyridsaťročný pôst Cirkvi na Slovensku*. s. 45 - 47.

¹⁰⁸ Porov.: FÚ Černová, *História domus r. 1972*, z 21. 9. 2001.

¹⁰⁹ Porov.: BÚ SPIŠ. PODHRADIE: *Obežník č. VII/72 : Menovací dekrét za správcu farnosti*.

¹¹⁰ Porov.: FÚ Černová : *Historia domus – r. 72*, z 21. 9. 2001.

pozlátit' oltár, dvakrát v ňom obnovil maľby, strechu z eternitu dáva pokryť medeným plechom.¹¹¹

Neboli to len projekty, ktoré navrhol. Aj sám sa chytal práce, robil lešenie (na pokrytie strechy Urobil striešku nad vchodom do kostola, osvetlenie a rôzne zámočnícke práce.¹¹²

Pri pokrývaní strechy čakali chlapov, ktorí mali pokrývať, ale nemal ani koruny, ktorými by im zaplatil za prácu. Čo urobil Ľudovít Jankuľák? Išiel na faru do svojej izby a tam sa pomodlil svätý ruženec. Po chvíli prišiel nejaký dobrodinec a doniesol požadovanú sumu pre najatých majstrov pokrývačov.¹¹³ Ľudovít nezabúdala ani na duše svojich farníkov, počnúc miništrantmi, s ktorými sa vedel zahrať futbal či kolembabu a ostatných, ktorým sa dával celý. Sám slúžieval aj pobožnosti. Každý rok koledoval po celej Hrboltovej, aby lepšie poznal svojich farníkov. V kostole pre nich tajne premietal náboženské filmy. Veľkú radosť mal z prvého bohosslovca z Hrboltovej Mikuláša Kráľa. Ten mal primície 16. júna 1974.

Vyjadril to básňou: V Hrboltovej prvý raz
ku oltáru ide kňaz,
veliká je radosť naša
máme kňaza Mikuláša.

V Hrboltovej oslavoval i 50 rokov svojho života (obrazová príloha č. 2). Farníci mu kúpili látku na reverendu, lež tá ostala v skrini, nedal si ju ušit'. Preto mu kúpili koberec, na čo s humorom odpovedal – „Jaj, to sa musím vyzúvať.“¹¹⁴ Bol veľký vtipkár.

R. 1979 bol operovaný na žľčník a po operácii išiel do kúpeľov.¹¹⁵ Nezabúda ani na kostol v Rybárpoli – Ružomberku, ktorý spravuje. Dáva ho zvonku vymaľovať ako aj odkvapové rine. Keď chýbali brigádnici i sám pomáhal.¹¹⁶

Štyrikrát do týždňa chodil slúžiť sväté omše do neďalekej Ľubochne k školským sestrám svätého Františka. Pomáhal im, ako mohol. Nosil im to, čo dostal od iných ako napríklad látky z neďalekej textilnej fabriky v Ružomberku. No pomáhal im aj finančne.¹¹⁷ Domov chodil len veľmi málo. Občas prišiel pomôcť otcovi so včelami, keď bolo okolo nich

¹¹¹ Osobné svedectvo p. Šuleková, Hrboltová, z dňa 30. 4. 2001.

¹¹² Osobné svedectvo p. Šuleková, Hrboltová, z 30. 4. 2001.

¹¹³ Osobné svedectvo p. Birvoňová, Hrboltová, z 30.4.2001.

¹¹⁴ Osobné svedectvo p. Birvoňová, Hrboltová, 30. 4. 2001.

¹¹⁵ Osobné svedectvo p. Šuleková, Hrboltová, 30. 4. 2001.

¹¹⁶ Porov.: FÚ Černová : *Historia domus* - r. 79, z 21. 9. 2001.

¹¹⁷ Osobné svedectvo sr. Svorada, Ľubochňa z 29. 4. 2001.

najviac práce. (stáčanie medu). Keďže bol jediný, staral sa i o rodičovský dom. Sám v ňom spravil vodovod.¹¹⁸

V pastoračnej činnosti o spásu jemu zverených duší ho zastavuje až menovací dekrét z biskupského úradu, ktorý mu určuje novú farnosť. Je ňou neďaleká obec Liptovské Sliače.¹¹⁹ V Hrboltovej bol teda 11 rokov.

6.3. Liptovské Sliače

Ordinár spišskej diecézy Štefan Garaj najskôr žiada o štátny súhlas na odbor kultúry pre veci cirkevné v Banskej Bystrici, aby mohol po smrti Jozefa Kútника nastúpiť Ľudovít Jankulák na miesto správcu farnosti Liptovské Sliače.¹²⁰

Stredoslovenský krajský NV v Banskej Bystrici mu štátny súhlas udeľuje dňa 31. januára 1983 s účinnosťou od 1. februára 1983.¹²¹

Dostáva farnosť s 3600 farníkmi a zaraďuje sa ku kňazom, ktorí tu pôsobili ako Andrej Hlinka,¹²² Jozef Kútник Šmálov¹²³ a ďalších 23. kňazov v Sliačoch.¹²⁴

Z Hrboltovej sa sťahuje za veľkej zimy na faru do Sliačov, ktorá je stará a vlhká.¹²⁵ Prináša si so sebou i hobl'ovačku a cirkulár, pretože práca s drevom ho veľmi zaujímala.¹²⁶ I tu sa celý dáva svojim farníkom, cez nedeľu slúži štyri sväté omše a poobedňajšiu pobožnosť. Každú prvú nedeľu sa venuje terciánom v Sliačoch, ktorým dáva prednášky a pripravuje do noviciátu nových členov. Organizuje fatimské pobožnosti na prvú sobotu v mesiaci.¹²⁷

¹¹⁸ Osobné svedectvo p. Stoková, Liesek, z 23. 11. 2001.

¹¹⁹ Porov.: ABU SPIŠ. PODHRADIE : *Acta Curiae* č. 52/83.

¹²⁰ Porov.: ABÚ „Žiadosť o štátny súhlas, Spišská Kapitula z 26. januára 1983, č. 85.

¹²¹ Porov.: ABÚ Spišská Kapitula, Štátny súhlas k duchovnej činnosti, Banská Bystrica, Kult 59/1983 - Ch.

¹²² Porov.: ONDREJKA, Ľ.: *Sliače v premenách času*. Sliače, 1998, s. 49. Andrej Hlinka pôsobil v Sliačoch v rokoch 1892 - 1905.

¹²³ Porov.: KÚTNIK – ŠMÁLOV, J.: *Myšlienky zostávajú*. Sliače, 2000, s. 141. Jozef Kútник - Šmálov pôsobil v Sliačoch od 19. septembra 1953 do 13. decembra 1982.

¹²⁴ Porov.: Pohrebný príhovor p. Ondrejka, Liesek z 22. augusta 1994.

¹²⁵ Osobné svedectvo sr. Barbora, Klčov, z 29. augusta 1994.

¹²⁶ Osobné svedectvo p. Gejdoš, Sliače z 28. 11. 2001.

¹²⁷ Osobné svedectvo sr. Dominika, Sliače, zo 16. mája 2001.

Dňa 23. septembra 1984 dostáva prvého kaplána. Je ním Anton Tyrol, ktorý o ňom hovorí: Ľudovít žil skoro v úplnej chudobe. V izbe mal stôl, stoličku, posteľ a veľa kníh. Hodne študoval. Kaplána povzbudzoval a usmerňoval zo svojich skúseností. Počúval jeho kázne, vedel ho pochváliť i doplniť, a to prispievalo k ich vzájomnej harmónii. V pastorácii si vyhladol niekoľko obetavých ľudí, ktorých poprosil o modlitbu na úmysel, (zaopatrenie niekoho, kto sa nechcel spovedať). Ovocie sa skutočne ukázalo a zaopatrený sa vyspovedal.

Antonovi Tyrolovi priblížil prenasledovanie Cirkvi a disidentov, ku ktorým patril aj on. Kaplán pôsobil v Sliáčoch do 28. februára 1985.¹²⁶ Ďalším bol od 20. júna do 20. novembra 1985 Ľubomír Pekarčík.¹²⁷ Ľudovít Jankuľák každý rok koledoval v jednom z Troch Sliáčov (Vyšný, Stredný, Nižný).¹²⁸ Jeho rodičia chodili k nemu na faru na pár dní a potom sa vracali do Liesku. Vyučoval náboženstvo v miestnej základnej škole, bol blízky detskej duši. Ako katechét mu pomáhal Jozef Lenárt z Likavky.

Ateistická štátna moc kvôli jeho aktivite robila na neho psychický tlak. Dostával anonymné listy, v noci mu búchali na okná, zažil veľa hrozieb od zlodejov a násilníkov (no s pomocou Božou všetko zvládol). Pri fare choval psa, ktorý ho upozorňoval na nevítaných návštevníkov.¹²⁹

11. októbra 1987 mu zomiera mama Rozália¹³⁰ v Liesku, preto si berie svojho otca natrvalo k sebe na faru a stará sa o neho.

Po prevrate roku 1989 začína s premietaním náboženských filmov v kostole a dáva rôzne prednášky svojim farníkom pre hlbšie pochopenie života svätých. Spriaznenú dušu nachádza u organistu Cyrila Sleziaka, ktorý sa stará i o jeho stravovanie cez sobotu a nedeľu.¹³¹

Začína s prípravami na stavbu novej fary. „Stará bola postavená v r. 1887 a už neslúžila svojmu účelu. Zvalená bola v roku 1990 a na tom istom mieste stavia novú faru.“¹³²

¹²⁶ Osobné svedectvo o. Anton Tyrol, Spišská Kapitula zo 17. novembra 2001.

¹²⁷ Osobné svedectvo o. Pekarčík, Ružomberok zo 14. septembra 2001.

¹²⁸ Osobné svedectvo p. Gejdoš, Sliache z 28. 11. 2001.

¹²⁹ Osobné svedectvo p. Lenárt, Likavka zo 14. júna 2001.

¹³⁰ Porov.: FÚ Liesek Matrica defunctorum II/75 –11.

¹³¹ Osobné svedectvo p. Gejdoš, Sliache z 28. novembra 2001.

¹³² KÚTNIK - ŠMÁLOV, *Myšlienky zostávajú*. C. d., s. 145.

(Obrazová príloha č. 3). Pri stavbe nebol len pozorovateľ. Sám prikladá svoju ruku k dielu a fyzicky pracuje. Faru stavajú veriaci svojpomocne. Dokončená je v roku 1992.¹³⁵ Na novej fare si pre seba vymedzil tie najmenšie priestory.¹³⁶

Celý sa rozdáva a nest'auje sa na únavu, že nemá čas, či inú prácu. Každému vyhovie, kto ho prosí. Jeho obetavosť je bezhraničná. V roku 1992 vysviaca Dom smútku a nový cintorín v Strednom Sliači.¹³⁷ V kostole zavádza elektrické kúrenie (akumulačné pece). Všetky svoje úspory a milodary od dobrodincov dáva na charitu a iné dobročinné ciele.¹³⁸

Treba spomenúť aj kňazské povolania, ktoré sú ovocím jeho neúnavnej práce v Liptovských Sliačoch. Za kňazov boli vysvätení: Milan Mihulec v Brne r. 1988. Primície mal v Sliačoch 10. júla 1988. Vladimír Littva v Spiš. Kapitule r. 1993. Primície mal v Sliačoch 24. januára 1993. Vladimír Hanula v Spiš. Kapitule r. 1994. Primície mal v Sliačoch jún 1994. Bratia Róbert a Pavol Slotkovci v Spiš. Kapitule r. 1996 a ich brat Miroslav Slotka vysvätený r. 2000 v Spiš. Kapitule. Vzbudil i rehoľné povolanie -Ján Mojš, SVD vysvätený v Nitre r. 2000.¹³⁹

Každému z týchto študujúcich bohoslovcov pomohol. Napríklad Vladimíra Littvu učil na fare latinčinu a francúzštinu. Keď mu hovorili, aby si po štyroch svätých omšiach oddýchol a nechal pobožnosť odbavovať miništrantom, odpovedal: „Čo by mi povedala Panna Mária?“¹⁴⁰

6.3.1. Posledný zápas

Jeho námaha a neustála obeta za zverené duše sa odzrkadlila i na jeho zdraví. Poslednú svätú omšu slúžil 21. apríla 1994.¹⁴¹ Veriaci ho nachádzajú odpadnutého na fare po mozgovej porážke. Bol odvezený do Vojenskej nemocnice do Ružomberka, kde konštatujú ochrnutie celého tela. Na neurologickom oddelení leží do 26. mája 1994.¹⁴² Odtiaľ ho odvážajú do Liečebne pre dlhodobochorých v Liptovskej Štiavničke, no jeho zdravotný stav

¹³⁵ Osobné svedectvo p. Gejdoš, Sliače, z 28. novembra 2001.

¹³⁶ Osobné svedectvo p. Ivák, Sliače, z 23. 12. 2001.

¹³⁷ Porov.: ONDREJKA, L.: *Sliače v premenách času*. s. 53.

¹³⁸ Osobné svedectvo p. Ivák, Sliače z 23. 12. 2001.

¹³⁹ Porov.: ONDREJKA, L.: *Sliače v premenách času*. s. 59.

¹⁴⁰ Osobné svedectvo sr. Dominika, Sliače, z 16. mája 2001.

¹⁴¹ Porov.: Pohrebný príhovor p. Ondrejka, Liesek, z 22. augusta 1994.

¹⁴² Osobné svedectvo zdravotná sestra p. Badániková, z 18. marca 2001.

sa nezlepšuje. O jeho zdravie sa stará doktor Kolečák – primár nemocnice v Starej Ľubovni. Preto ho 27. júna 1994 odváža jeho priateľ Jozef Lenárt do Starej Ľubovne, kde sa môže bratranec o neho lepšie starať.¹⁴³ Diagnóza bola vážna – opätovné krvácanie do mozgu.

Pomôcť mu nemohli ani jeho najbližší príbuzní. Následkom toho 18. augusta 1994 odovzdáva svoju šľachetnú dušu Pánovi, ktorému zasvätil celý svoj život. Pohreb mal 22. augusta 1994. Pochovávali ho spišskí biskupi Fr. Tondra a Andrej Imrich. Okrem farníkov z Hrboltovej a Sliačov sa prišlo s ním rozlúčiť aj 42 kňazov.¹⁴⁴ Pohrebnú kázeň mal spolubrat z ročníka Ján Butkay. (Textová príloha č. 8 a č. 9). Zosnulý je pochovaný v Liesku (obrazová príloha č. 4).

¹⁴³ Osobné svedectvo p. Lenárt, Likavka, zo 14. júna 2001.

¹⁴⁴ Porov.: FÚ Liesek, *Matrica defunctorum*, II/90-12.

7. Literárna tvorba

„Už v seminári začal písať poéziu pod pseudonymom Ľudo Lieska.“¹⁴⁵

Tu pracoval literárny spolok sv. Pavla, v ktorom aktívne pracoval. Už na jej valnom zhromaždení na 2. pracovnej schôdzi 22. 9. 1946 bol zvolený za výpomocného a dozorného správcu úradu v čítaní.

Na 6. výborovej schôdzi 9. 4. 1947 bol zvolený za koadjútora v spolku. Do funkcie vedúceho literárnej odbočky bol jednohlasne zvolený na valnom zhromaždení 11. 4. 1948.¹⁴⁶

Na 6. výborovej schôdzi 12. 11. 1948 bol zvolený za člena redakcie časopisu „Múzeum“ (časopis českých a slovenských bohoslovcov). Z príležitosti 80-tych narodenín P. Claudela mal Ľudovít na 4. pracovnej schôdzi prednášku o ňom. V nej opísal dobu, v ktorej žil, jeho obrátenie, básnické zbierky i život diplomata. Prednáška bola odmenená búrlivým potleskom.

Na 7. výborovej schôdzi 2. 12. 1948 bol poverený spolu s bratmi Lenkom a Marekom ideovým vedením zájazdu spišských bohoslovcov do Levoče. Na tomto zájazde mali nasledovný program:

- o 10⁰⁰ slávnostná sv. omša vo farskom kostole
- o 14⁰⁰ večery
- o 15⁰⁰ vianočná akadémia v katolíckom kruhu. V nej mal Ľudovít Jankulák „mystériové pásmo –, Nebo sa zohlo k zemi“ – ktorého bol autorom.

Dielo J. Silana a M. Rázusovej - Martákovej priblížil na pracovných schôdzach v roku 1949. Na 11. výborovej schôdzi 25. 4. 1949 bol zvolený za tajomníka SSPA. Na 12. schôdze 30. 4. 1949 bol s bratom Tholtom navrhnutý za delegátov na Veľchrámsky a Nitriansky kurz, v ktorých mali urobiť referát o živote v seminári. Na 1. pracovnej schôdze 16. 5. 1949 predniesol svoju báseň – Májový hymnus. na schôdzach V r. 1950 sa Ľudovít predstavuje na pracovných schôdzach ako literárny kritik. Na Valnom zhromaždení 27. 4. 1950 bol Ľudovít Jankulák 40 hlasmi zo 42 zvolený za predsedu spolku.¹⁴⁷ „Po rozpustení seminára odchádza do Liesku a v čase úplného nedostatku náboženskej literatúry vydal vlastným nákladom

¹⁴⁵ MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998). C. d., s. 225.

¹⁴⁶ ŠOBA v Levoči, Zápisnica zo schôdzi SSPA (Spolku sv. Pavla apoštola) z r. 1940 – 48.

¹⁴⁷ Tamže. Zápisnica zo schôdzi SSPA z r. 1948 – 50.

knižku – *Dieťa k Bohu*. Časť nákladov počas normalizácie ukryl na pôjde rodičovského domu.¹⁴⁶

Knižka (vlastne malý katechizmus) obsahuje 250 strán a je určená pre deti (ilustrovaná je každá kapitola). Názorne vysvetľuje základy kresťanského náboženstva.¹⁴⁷

„Básnické nadanie využil počas kňazského účinkovania na Liptove pri chrámových koncertoch v Ružomberku.

V čase cieľavedomého potláčania akéhokoľvek náboženského prejavu mala Cirkev vymedzené priestory kostolov na usporadúvanie koncertov (od r. 1975). Ich cieľom bolo výchovne a pastoračne pôsobiť na ľudí v čase, keď náboženský i duchovný život upadal. Ružomberok sa stal jediným mestom na Slovensku, kde sa na konci júna v deň koncertu schádzali nielen veriaci z okolia, ale aj z celého Slovenska. Každý koncert sa skladal z dvoch častí: z hudobnej a textovej. Text pripravoval poslucháčov na nasledujúcu skladu, ktorá vypočutý text dotvárala. Na ich tvorbe sa okrem Ľudovíta Jankuľáka podieľali: básnik Gorazd Zvonický, Ján Považan, Gustáv Valach, člen SND i člen zboru Andrej Kizek. Sprievodné slovo interpretovali spočiatku sami speváci, neskôr kňazi z okolitých dedín (aj Ľudovít Jankuľák) i laici.“¹⁴⁸

K 90. narodeninám spevokolu Ľudovít zložil báseň:

Prečo spievaš, slávik?

Neviem!

Vyjadrujem krásu sveta, jeho premien,

vyjadrujem svoju radosť,

taký som.

Spievam, lebo som slávikom.

Ten spev vo mne drieme

a zapadá do krásy celej Zeme.

Prečo spievaš, človek?

Neviem!

Vyjadrujem krásu slova, rôznych plemien

a dávam silu myšlienke,

ktorá vzniká v mojej hlave.

Mám radosť, a preto práve

spievam sebe i druhým.

Prečo spievaš, kresťan?

Je mi to jasné,

lebo tie piesne krásne

sú časťou mojej básne,

Oslavujem Toho, čo ma miluje.

Spievam mnoho,

veď On ma volá spievať večné piesne.

Stúpam zdola do výšok,

¹⁴⁶ MLYNARČÍK, J.: *Liesek v premenách času* (1588-1998), C. d., s. 225.

¹⁴⁷ Porov.: Jankuľák, Ľ.: *Dieťa k Bohu*. Liesek : [Duchovná knižnica, 1956]

¹⁴⁸ POVAŽANOVÁ, V., ŠTADLEROVÁ, J.: *Pamätnica chrámového spevokolu v Ružomberku*. C. d., s. 22.

ktorou je stvorenstvo.

k stálej vesne,
do Jeho ríše jasotu a spevu,
ktorý nikdy neprestane.

Tu sa len učím, začínam,
akoby pučím, pre spev tam.¹⁵¹

K storočnici spevokolu v Ružomberku zložil túto báseň:

Sto rokov kostol slávou znel,
prebúdza čerstvé sily,
ako keď prídu víly
a klepú na prach dvier.

Sto rokov išla naša púť,
zjasnila každé líce
a z Božej pokladnice
dávala zbohatnúť.

Nebol to iba teplý van,
čo vanie v našom kraji.
Nikto ho neutají,
čo cítil v duši sám.

Spev bránu srdca otvára,
zjemňuje temné svety.
Prečo deň v srdci znie ti,
omladne postava.

Daj, Pane, všetko vypočuť,
odvahu pošli ušiam
a zapáleným dušiam
nedaj to zabudnúť.

Nad'alej v toku príválov
nech žije Tvoja pieseň.
Odstráni srdcia tieseň
dozreje zrno slov.¹⁵²

To sú len dve básne, ktoré mu vyšli aj knižne (V prílohe pripájam báseň, ktorá je zachytená na magnetofónovom zázname. Textová príloha č. 11). Okrem básní sa snažil otextovať piesne rôznych autorov. Najznámejšia je veľkonočná Vstal Kristus:

1) Vstal Kristus naša nádej slávy,
vstal Kristus z hrobu vystúpil
a ako živý víťaz pravdy

¹⁵¹ Porov.: POVAŽANOVÁ, V., ŠTADLEROVÁ, J.: *Pamätnica chrámového spevokolu v Ružomberku*. C. d., s. 17.

¹⁵² Tamže, s. 2.

nás ľudí z hriechov vykúpil.
 Ref.: Už padli smrti príkazy,
 v tej chvíli Kristus zvíťazí,
 nech jemu pieseň slávy znie,
 on nám je svetlom nádeje, Aleluja, Aleluja, Aleluja.

2) Oslávme veľkonočné ráno
 môj vykupiteľ z hrobu vstal.
 Ja verím Tvojim večným plánom
 Ty si mi nový život dal. Ref.:¹⁵³

K autorstvu textu Ľudovít Jankuľák udáva svoju skratku Ľ. JAK. (Textová príloha č. 10). Je autorom textov k skladbám: F. Schuberta – Slovenská omša (celý text omše)

Ch. Gounod - Znej pieseň slávnostná (pieseň o sv. Cyrilovi a Metodovi)

V. Novák - Sláva Ti Pane – spoluautor so Štefanom Olosom, SDB.

Skladal i pohrebné texty piesní pre kňazov.¹⁵⁴ Sú to len útržky z veľkého bohatstva jeho diela. Mnohé sú neznáme alebo ešte neobjavené. Na to, čo človek nedokáže odpovedať, dáva odpoveď niekto iný. Kňaz Ľudovít Jankuľák o tom píše:

<p>Akú zvláštnu moc má naša ľudská viera, Z Ježišových perí pochádza výrok? „Kto verí, nezomiera a v Bohu bude žiť.“ Sláva i Boh nám to štedro dáva, nemožno si to zaslúžiť</p>	<p>Čo ty? Aké máš k tomu vzťahy? Či odmietaš presadzovanie Božej vlády.</p>
---	--

Do tejto básne vojdú len tí,
 čo majú srdcia detí.
 Aspoň túž, aby si bol svätý,
 pre toto kráľovstvo súci.
 Je pravda, slabý si,
 no Boh je všemohúci.¹⁵⁵

¹⁵³ KUČERA, J., OLOS, Š.: *Vstal Kristus, deväťdesiatročnica chrámového spevokolu*. Ružomberok, 1984.

¹⁵⁴ Osobné svedectvo p. Koma, Ružomberok, z 2. augusta 2001.

¹⁵⁵ Porov.: Autentický rukopis sr. Svorada, Ľubochňa, z 29. apríla 2001.

Záver

Touto prácou som chcel priblížiť život, utrpenie a dielo kňaza Ľudovíta Jankuľáka. Prostredníctvom faktov som načrtnol jeho detstvo, roky štúdií, trnistú cestu za kňazstvom, pobyt v PTP, súd a život v pastorácii. Chcel som priblížiť aspoň zčasti jeho básnickú tvorbu, z ktorej cítiť bohatstvo jeho duše. V čase neslobody sa nebál zobrať pero a písať, čo cítilo jeho srdce a dávať to na papier. Jeho snaha vydať knihu nepoznala prekážky. Hoci nebola zverejnená, svedčí to o tom, že niekto iný mal rásť, kým on mal ubúdať. A to je i mottom života, ktoré je vyryté na jeho náhrobnom kameni – „Iba Boh“.

Na záver sa chcem poďakovať všetkým, ktorí mi pri tejto práci akýmkoľvek spôsobom pomohli. Menovite: školiteľovi Ivanovi Chalupeckému za jeho odborné vedenie a rady, kňazom, spolužiakom Ľudovíta Jankuľáka: o. Jánovi Bočkajovi, o. Jozefovi Patakymu, o. Michalovi Pačnárovi (ktorý už medzi časom zomrel, no stíhol mi ešte vydať o ňom svedectvo), ďalej jeho blízkym priateľom, o. Viktorovi Trstenskému, o. Petrovi Ťapákovi, o. Štefanovi Komovi, p. Jozefovi Lenártovi ako aj farníkom z Hrboltovej a z Liptovských Sliachov.

Moja vďaka patrí i bohoslovcovi z Liptovských Sliachov Petrovi Molekovi za cenný materiál z Archívu Biskupského úradu, kňazovi Róbertovi Slotkovi za materiály z archívu v Levoči, p. Jánovi Ondrejčkovi za sprostredkovanie súdnych spisov z archívov z Banskej Bystrice a mnohým iným, ktorých tu nemenujem.

Nakoniec ďakujem svojej manželke Emílii za jej ústretovosť pri získavaní informácii pre túto prácu a porozumenie.

Pramene

Archív biskupského úradu v Spišskom Podhradí:

- Rodný list Tomáša Jankuľáka, Liesek zv. I. č. 57
- Rodný list Rozálie Jankuľákovcej, Liesek zv. I. č. 332
- Sobášny list Tomáša a Rozálie Jankuľákovcov, Liesek zv. I. s. 22
- Dotazník o predbežnom vzdelaní, Ružomberok 1968
- Osobný dotazník, Hrboltová, 1982
- Štátny súhlas č. 6020/68 Ch.
- Menovací dekrét č. 930/68
- Obežník č. VII/72
- Acta Curiae č. 52/83
- Žiadosť o štátny súhlas, č. 85 z r. 1983
- Štátny súhlas k duchovnej činnosti, Banská Bystrica: 59/1983 – Ch.

Farský úrad Liesek:

- Matrica defunctorum, 1996, II/94-10
- Matrica defunctorum, 1967, II/75-11
- Matrica baptisatorum, 1927 I/85-23
- Matrica defunctorum, 1994 II/90-12

FÚ Černová:

- Historia domus r. 1972

Štátny okresný archív v Dolnom Kubíne:

- Fond: Ľudová škola Liesek, katalógové čísla z r. 33/34 – 38/39, s. 5
- Fond: Gymnázium Dolný Kubín, školské katalógy z r. 39-46, s. 9-13

Štátny oblastný archív v Banskej Bystrici:

- Fond: Krajský súd Banská Bystrica, sign. 1 KV 017/58
- Oznámenie o vzatí do väzby č. 1 KV 017/58
- Obžaloba, č. 1 KV 24/57 r. 1958, s. 2
- Zápisnica hlavného pojednávania č. TO14/58
- Vyrozumenie o prepustení, 1 KV 24/57, r. 1958
- Krajský súd Žilina, zápisnica o verejnom zasadnutí z r. 1959

Štátny oblastný archív v Levoči:

- Fond: Spolok sv. Pavla

Zápisnice zo schôdzí SSPA z r. 1940-48

Zápisnice zo schôdzí SSPA, z r. 1948-50

Použitá literatúra

- HLEBA, E.: *Spišská Kapitula, prameň viery, literatúry a kultúry*. Košice: Slovo, 1993.
- KOREC, J.: *Od barbárskej noci*. Bratislava : Lúč, 1992.
- KÚTNIK – Šmálov, J.: *Myšlienky zostávajú*. Sliače, 2000.
- LETZ, R.: *Prenasledovanie kresťanov na Slovensku (1948 – 1989)*. In : *Zločiny komunizmu na Slovensku (1948 – 1989)*. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2001.
- MIKLOŠKO, F.: *Nebudete ich môcť rozvrátiť*. Bratislava : Archa, 1991.
- MLYNARČÍK , J. a kol.: *Liesek v premenách času (1558 – 1998)*. Žilina: Knižné centrum, 1998.
- ONDREJKA, E.: *Sliače v premenách času*. Sliače, 1998.
- PEŠEK, J.: *Odvrátená tvár totality*. Bratislava : Nadácia Milana Šimečku, 1998.
- POVAŽANOVÁ, V., ŠTADLEROVÁ, J.: *Pamätnica chrámového spevokolu v Ružomberku*. Martin : Neografia, 1994.
- Schematizmus slovenských katolíckych diecéz*. Trnava : SSV, 1971.
- Schematizmus Spišskej diecézy*. Spišské Podhradie, 1996.
- ŠMÁLIK, Š.: *Veľký štyridsaťročný pôst Cirkvi na Slovensku*. Bratislava : Charis, 1996.
- ŠPIRKO, J.: *Cirkevné dejiny IV*. Faximilné vydanie.
- ŠPIRKO, J.: *Spišský kňazský seminár v minulosti a prítomnosti*. Spišská Kapitula, 1943.
- TRSTENSKÝ, V.: *Nemohol som mlčať*. Bratislava : Nové Mesto, 1994.
- TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990.
- VAŠKO, V.: *Neumlčená*. Praha : Zvon, 1990.
- VNUK, F.: *Pokus o schizmu*. Bratislava : USPO, 1996.

Osobné svedectvá

- p. Stroková, Liesek, z 23. 11. 2001.
o. Trstenský, Trstená, z 11. 7. 2001.
o. Pataky, Podolíneec, z 17. 6. 2001.
o. Kľučár, Spišská Kapitula, z 10. 11. 2001.
o. Bočkaj, Poprad, z 17. 6. 2001.
o. Mikulec, Liptovská Štiavnička, z 21. 7. 2000.
o. Ťapák, Ružomberok, z 12. 7. 2001.
o. Pačnár, Spišské Pohradie, z 11. 11. 2000.
o. Tyrol, Spišské Podhradie, z 17. 11. 2001.
o. Pekarčík, Ružomberok, z 14. 9. 2001.
p. Benkovský, Poprad, z 17. 4. 2001.
p. Šuleková, Hrboltová, z 30. 4. 2001.
p. Kučerová, Hrboltová, z 30. 4. 2001.
p. Birvoňová, Hrboltová, z 30. 4. 2001.
sr. Svorada, Ľubochňa, z 29. 4. 2001.
sr. Barbora, Klčov, z 29. 8. 2001.
sr. Dominika, Sliače, z 16. 5. 2001.
p. Gejdoš, Sliače, z 28. 11. 2001.
p. Lenárt, Likavka, z 14. 6. 2001.
p. Badániková, Ružomberok, z 18. 3. 2001.
p. Koma, Ružomberok, z 2. 8. 2001.
p. Molek, Spišské Podhradie, z 15. 3. 2001.
p. Ivák, Sliača, z 23. 12. 2001.

Zoznam príloh

Textové prílohy:

- Text č. 1 – Vysvedčenie z 1. roč. z Rímskokatolíckej ľudovej školy v Liesku
- Text č. 2 – Predbežné vzdelanie – dotazník
- Text č. 3 – Oznámenie o vzatí do väzby
- Text č. 4 – Protokol súdnej výpovede Ľudovíta Jankuláka
- Text č. 5 – Oznámenie o ponechaní vo väzbe
- Text č. 6 – Úmrtný list Ľudovíta Jankuláka
- Text č. 7 – Parte
- Text č. 8 – Pohrebný príhovor o. Butkay
- Text č. 9 – Pohrebný príhovor o. Butkay
- Text č. 10 - Slovenská omša, text Ľudovít Jankulák (Liesek)
- Text č. 11 – Báseň Jankuláka Peter – prvý z apoštolov, spevokol – Ružomberok 1996

Obrazové prílohy:

- Obr. č. 1 – Rodičovský dom v Liesku a Ľudovít Jankulák v čase mimo pastorácie
- Obr. č. 2 – Pred farou v Hrboltovej so spolubratmi, Farár v Liptovských Sliačoch
- Obr. č. 3 – Pred starou farou s májovníkmi, Nová fara v Liptovských Sliačoch
- Obr. č. 4 – Farský kostol v Liptovských Sliačoch, Miesto posledného odpočinku – Liesek

1. oddelenie 1 školský rok (ročník)

Meno a priezvisko Ludvík Jančík
 narodený dňa 28. augusta 1927, náboženstva kat.
 Ročná obec Púchov, v polit. okrese Čáslavsko, zem Čechy
 Domovská obec Púchov, v polit. okrese Čáslavsko, zem Čechy
 štipendij 1928 začal chodiť do školy vôbec v Púchove dňa 1. sept. 1928
 do školy tunajšej dňa 1. sept. 1928
 Meno, stav a bývanie (číslo domu) otca (alebo matky) Tanáš, kolár, č. 201

Meno, stav a bývanie (číslo domu) tútora (alebo stravovateľa)

Opatrovnícky súd:

Klasifikácia					Výkaz školskej dochádzky												Poznámky								
v štvrtroku					I.	II.	III.	IV.	Priemer vypočítaný	28.	septembra	októbra	novembra	decembra	januára	februára		mája	júna	júla	augusta	septembra	októbra		
Mzavy																									
Pilnosť																									
Prospech																									
v náboženstve																									
v občianskej náuke a výchove																									
v jazyku v čom v čom	v čítaní																								
	v mluvení a v pravopise																								
	v slohu																								
	v pravopise																								
v všeob. náukach	v vlastivede																								
	v zemepise																								
	v dejepise																								
	v prírodopise																								
	v prírodospyte																								
v počtech a náuke o tvaroch umeleckých																									
v kreslení																									
v písaní																									
v speve																									
v telesnej výchove																									
v ručných prácach chlapčeských																									
v ručných prácach dievč. s gáctou o dom. hosp.																									
v predmetoch nepovinných																									
Zoznamná úprava písomných prác																									
Zameškaná poldňá	ospravedlnených																								
	neospravedlnených																								
Masový súčet zameškaných poldňá																									

1 spôsobilý(á) postúpil do vyšš. školy 1928

Prisúdil(a) dňa do

Vystúpil(a) dňa ; vysvedčenie pripustné (na odchod, frekvenčné)

bolo vydané dňa , pol. č. j.

II. Predbežné vzdelanie:

a)

Poradové číslo	Školský ústav	Sídlo školy	Od kedy do kedy	Koľko tried (ročníkov)	Poznámka najmä, či škola bola štátna, či neštátna, s právom verejnosti a pod.)
1.	ľudová	Lienok	sept. - jún 1933 - 1938	5 tried	cirkevná s právom verejnosti
2.	stredná (meštianska)	Dolný Kubín			
3.	gymnázium	Dolný Kubín	sept. 1938 jún 1946	8 tried	štátna
4.	reálka alebo iná škola III. stupňa				
5.	pre výchovu duchovných	Spis. Kapitulka	sept. 1946 jún 1950	4 roč.	

b)

Skúška dospelosti na gymnáziu (štátnom či neštátnom), miesto, deň, mesiac a rok skúšky a jej výsledok

22. júna 1946 maloval na štát. gymu. v Dolnom Kubíne
prospek: 2.

c)

Deň, mesiac, rok a miesto vysvätenia, resp. ordinácie 1. sept. 1950 v Rožňave

d)

Deň, mesiac, rok a miesto složenia farskej skúšky konkurznej

Text č. 2

1 Kv 017/58

V Žiline, 1. 4. 1958.

Tomaš J a n k u l' á k

L i e s o k č.d. 281

okr. Trstená

Oznamujem Vám na základe Vášho listu zo dňa 31. marca 1958 že Váš syn Ľudovít Jankulák sa nachádza t.č. vo Väznici č. 1 v Žiline. Do väzby bol vzatý Krajským prokurátorom v Žiline dňa 29. marca 1958 a dôvody väzby trvajú.

M. Hájek
Krajský prokurátor:

Obvinený Ľudovít J a n k u l i a k.

po poučení udáva generálie ako na čl.17, vypočutý podľa §
po zák. poučení k veci udáva:

S výsledkami vyšetrovania som bol oboznámený 31/5.1958.

Pridržiavam sa svojich protokolárnych výpovedí a dodávam,
že pokiaľ som aj bol v spojení s Trstenským nevedel som, že tento
prevádza nejakú trestnú činnosť najmä nie protištátnu. Pokiaľ som
mal vedomosť, že Trstenský preložil z francúzštiny do slovenčiny
katechezky, mohlo sa stať, že dal do stroja dvojmo alebo trojmo,
zv. toho som ja však nemohol vedieť, že tieto katechezky chce roz-
množovať. Trstenský pritomto mi udáva, že prekladom katechezky
chce sa zdokonaľovať vo francúzštine a takto si chce skrútiť voľný
čas. Jedny tieto katechezky dal aj mne. Kniha z ktorej Trstenský pre-
kladal bola moja.

Keď som bol s Trstenským navštíviť Vojtašáka hovorilo sa o tom,
že kardinál Vyšínský v Poľsku mal možnosť návštevy Vatikánu. Biskup
Vojtašák nám nedával žiadne konkrétne pokyny pre nejakú činnosť.
Ja som žiadnu činnosť ani nevyvíjal, lebo som si bol vedomý, že
úradom je známe, že som bol tajne vysvätený za kňaza a preto som e
sa nechcel vystaviť do nejakého nebezpečenstva rozvíjaním náboženskej
činnosti.

Trstenskému som previedol reprodukcie pohľadnice, ktorá
znázorňovala jasličky, Trstenský si ešte k tomu pridal svoje meno a
tieto pohľadnice posielal Trstenský ako pohľadnice na
Vianoce svojim známym.

Dodávam ešte, že nie som si vôbec vedomý, aby som prevádzal
resp. chcel prevádzať niekedy v budúcnosti s niekym protištátnu čin-
nosť. Tak isto som nevedel, či snáď Trstenský nejakú protištátnu
činnosť prevádza.

Viac na svoju obranu nemám čo uviesť.

Nahlas diktované schválené.

Ľudovít Jankulák

Číslo: A/8- 74/1958

V Žiline, dňa 31. marca 1958

Pán /i/

Tomáš JANKUĽÁK

L I E S O K č. 191

Oznamujeme Vám, že pán/i/ Ľudovít JANKUĽÁK, nar. 28.8.1927

v Liesku, okr. Trstená, posledne bytom tamtiež č.d. 191,
bol/a/ so súhlasom prokurátora ponechaný /á/ vo väzbe, pre podozrení
z trestného činu.

Žiadne návštevy sa k menovanému nepovoľujú. Písomný styk sa p
voľuje ^{dva} ~~jedna~~ krát za mesiac na adresu:

Ľudovít JANKUĽÁK

Ž I L I N A ,pošt-schr. 6/c.

Upozornenie:

V prípade, žeby ste stratili v dobe neprítomnosti uvedeného zdroj výživy vašej rodiny, alebo potrebujete vyriešiť otázky súvisiace s opatrením práce, výchovy detí, bytovej alebo nemocenskej, obráťte sa na ONV v mieste svojho bydliska, na referenta práce a sociálnej starostlivosti, ktorý Vám poskytne potrebné informácie.

Náčelník leteckej správy MV:
[Handwritten signature]

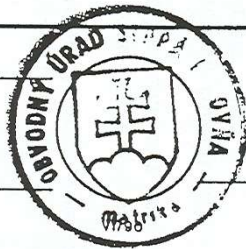
Deň, mesiac, rok a miesto úmrtia	18.08.1994 - osemnásty august jedentisíc deväťsto deväťdesiatštyri Stará Ľubovňa
Meno a priezvisko	Ľudovít Jankulák
Povolanie	kňaz
Stav	slobodný
Bydlisko	Liesek 281
Pohlavie	mužské
Deň, mesiac, rok a miesto narodenia	28. august 1927 Liesek

Meno a priezvisko pozostalého manžela	-
Meno a priezvisko rodičov zomrelého	Tomáš Jankulák Neb. Rozália rod. Kolejáková
Príčina smrti	I 64
Miesto a dátum pohrebu (kremácie)	Liesek 22. august 1994
Poznámky	-

Oňa Starej Ľubovni

V 18. augusta 1994

ŠEVT - 03 005 0 - Úmrtý list

matrikarka

Rozan
(podpis a funkcia)

GP 0313198/91/P-1352

Věřím, že můj Vykupitel žije...

V nádeji na vzkriesenie oznamujeme, že

dp. Ľudovít Jankulák

farár v Liptovských Sliachoch

Vo štvrtok 18. augusta 1994 v 67. roku svojho života a 44. roku kňazstva posilnený sviatosťami odovzdal svoju dušu nebeskému Otcovi.

Pohreb zosnulého kňaza bude v pondelok 22. augusta 1994 o 10.00 hodine v jeho rodisku, vo farskom kostole sv. Michala v Liesku.

Jeho telesné pozostatky budú uložené na odpočinok na miestnom cintoríne.

ODPOČINUTIE VEČNÉ DAJ MU, PANE!

Kňazi liptovského dekanátu

Smútiaci príbuzní

Veriaci farnosti Liptovské Sliache a Liesek

Ľudia od nepamäti umierajú a predsa smrť nech je to ktokoľvek vždy najbližších prekvapí. Netajíme sa, že aj nepredvídaná smrť nášho drahého spolubrata Ľ. J. plného energie a tvorivej sily dotýka sa nielen jeho otecka, príbuzných, farníkov zo Sliachov, ale aj celého nášho biskupstva. Až príliš cítime nevyspytateľný zásah božej prozreteľnosti. Prichodí nám z Hamletom opakovať: Na nebi i na zemi je viac vecí, než pozná náš rozum. Táto skutočnosť, pred ktorou pohnutí stojíme, vynucuje si otázku: aký zmysel má smrť kňaza? Obyčajne sa povie: Cirkev zasa stráca kňaza, veriaci strácajú svojho pastiera, ešte mohol veľa dobrého vykonať, je ešte stále málo kňazov, ale my sa nad takými odpoveďami povznesme, to nehra v živote Cirkvi dôležitú úlohu. Smrť kňaza má pomôcť veriacim, ba aj nám kňazom, aby sme život brali zodpovednejšie, aby sme sa na smrť pripravovali, pretože smrť by mala byť tým najkrajším okamžikom v našom živote. Kňaz svojou vysviackou už nepatrí sebe, ale Kristovi a svojim veriacim, nazývame kňaza Alter Christus - druhý Kristus. Kristus zomrel za nás všetkých ľudí, on priniesol tú najdokonalejšiu obeť a aj jeho služobník kňaz prináša obeť svojho života za seba a za jemu zverených veriacich. Preto nazývame smrť kňaza jeho poslednou obeťou na zemi. Posledným úderom kňazského srdca, posledným výdychom aj kňaz volá s Kristom **Dokonané je, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.** Smrť kňaza, to je jeho posledné: Ite missa est- choď v pokoji. Choď, čaká ťa ten, ktorému si zasvätil svoj život. Povedal by som, smrť kňaza je jeho posledná omša na tomto svete.

Kto bol náš zosnulý kňaz Ľ. J.?

Zastavme sa pri tomto mene a pozrime sa do jeho zákulisia.

Zvykneme povedať že ľudský život sa odohráva medzi dvoma kolískami.

Do prvej kolísky ukladá matka svoje novonarodeniatko plná nádeje a

pýta sa sama seba, tak ako sa pýtali príbuzní, keď sa narodil Ján

Krstiteľ: **Čím len bude tento chlapček? (Lebo ruka Pánova bola s ním).**

Iste aj jeho matka si položila túto otázku, lebo pred nimi bol život neznámy a okrem prozreteľnosti božej nikto nevedel čo z neho bude.

Ale láska rodičovská nad ním bdela a sa o neho starala. Iste jeho rodičia,

keď ho posielali na štúdia do gymnáziá, mali v sebe túžbu, aby sa raz

ich syn stal kňazom. Keď už mal dokončiť gymnázium, prechádzala týmto

krajom fronta a musel spolu s rodičmi všetko zanechať, ísť sa ukryť

a čo vtedy prežívali Lieskoviania, keď z diaľky videli ako ich dedina

je v plameňoch a keď sa vrátili domov našli už len popolom ležiacu

dedinu. Ale Oravská vytrvalosť, usilovnosť a pomoc jeden druhému, dedinu

si znova postavili. Dedina je akoby nová ale zároveň v tom čase sa

vzbudilo aj jedno kňazské povolanie. Ľ. šiel za Pánovým hlasom do

seminára. Tu sme sa po prvýkrát stretli a poznali. Nastúpili sme 5

zo Spiša a on sám z Oravy.

Počas celého štúdia na Spišskej Kapituli sa nad našim Slovenskom začali

valiť mračná nevery a náboženského útlaku. Žili sme v ustavičnej obave,

ako to bude ďalej, dokončíme, či nedokončíme bohoslovecké štúdia, alebo

či vôbec budeme vysvätení za kňazov?

Prišiel február 1948. Nebohý Ľ. mal práve cez poludnie v jedálni svoju

cvičnú kázeň a v tom zazneli sýrény, ktoré oznamovali koniec slobode

a začiatok náboženského útlaku. Prišiel 50-tý rok a nad Spišskou

Katedrálou ťažko zahrnelo. Otec biskup Vojtaššák a biskup Barnáš boli

začiatkom Júna v rezidencii biskupskej internovaní a my sme sa len

strachom chveli čo sa s nami stane. Rozpustia nás, zavrú nás, skončíme

teológiu, zrušia seminár? To boli otázky, ktoré nás všetkých trápili

a robili z nás nepriateľov šíriacemu sa ateizmu. Nielen my sme sa trápili

týmito myšlienkami ale tie myšlienky nedali pokoj ani našim otcom

biskupom, ktorí iba z okna sa mohli pozerieť na svet. Keď 21. augusta

v 50-om roku vojaci obsadili celý seminár a učiteľský ústav náš

starostlivý otec biskup z okna videl čo sa robí a rozhodol sa niektorých

starších bohoslovcov nechať vysvätiť. V noci sa mu podarilo vyhodiť

cez okno menoslov a súhlas s vysviackou posledného ročníka. V zozname,

k

ktorí môžu byť vysvätení za kňazov bolo aj meno nášho nebohého kňaza Ľ. J.. Po dvoch sme chodievali do Rožňavy, kde ešte pán biskup

Pobožný požíval akú takú voľnosť a on vkladal na nás svoje žehnajúce ruky. Aké boli primície nebohého? To by najlepšie mohol povedať tu jeho prítomní 92 ročný otecko. V zamknutom kostole sám iba s rodičmi, bez orgánu, bez spevov, nikto nepriniesol primiciantovi kyticu kvetov, nikto mu nepodal ruku, aby mu zavinšoval šťastnú cestu do kňazského života. O niekoľko dní, dostal povolavací rozkaz do Mimone v Čechách, aby sa dostavil do vojenského pracovného tábora PTP kde miesto omšového ornátu si obliekol pracovné šaty a miesto patény a kalicha pozdvihoval krompáč a lopatu.

Po vyše 3 ročnom pobyte v PTP vrátil sa domov ale nie medzi veriacich ako pastier duší. Do pastorácie nastúpiť nesmel. Aj keď pri kňazskej vysviacke biskup dáva novosvetencovi 5 povinností- krstiť, kázať, posväcovať, obetovať a byť predstaveným ale kňaz Ľ. musel ešte celých 18 rokov čakať kým sa mu to splní. A aj to čakanie nebolo bez prekážok. Ešte raz sa dostal do sporu so štátnou bezpečnosťou, keď bola skupina Spišských kňazov odsúdená v Žiline na niekoľko rokov väzenia. Vedúci skupiny bol prelát Trstenský, kanoník Michna, Odrobina a ďalší. Až v roku 1968 sa mu dostáva miesto ako kaplán v Ružomberku a odvtedy už vykonával svoju kňazskú službu veľmi svedomite. To už nejdem o jeho účinkovaní hovoriť vy všetci ste toho svedkami, ako svoje kňazské pôsobenie medzi veriacimi vykonával.

Obyčajne kňaz má vo svojom živote 2 významné kázne. 1. je primičná, ktorú si sám povedal pred bohostánkom, keď v zamknutom kostole slúžil svoju 1. sv. omšu. Ta druhá kázeň to je dnešná keď sa nám treba s ním rozlúčiť a odprevadiť na dočasný odpočinok. Niekedy je ťažko kázať na pohrebe kňaza ale ja sa chcem aj touto cestou poďakovať nebohému priateľovi, že mi nenarobil ťažkosti pri kázaní, že nemusím nič z jeho krásne prežitého kňazského života retušovať nič zatajovať, niečo zamlčať, že všetko čo robil, robil zo svojho hlbokého a náboženského života, vždy len s veľkou láskou slúžiť verne "Bohu a národu"

Niekedy sme sa vo Veľkom týždni modlili v breviári: Zelus domus tuae comedit me , čo znamená: horlivosť domu tvojho nech ma spáli. A nebohý to aj doslovne uskutočnil. Čo všetko vo svojej kňazskej činnosti vykonal je toho nie málo. Jeho horlivosť za spásu duší nemala konca. Nevyhýbal sa ani telesnej práci, budoval nielen nové kňazské povolania, ale za neho sa postavila aj nová fara v Sliachoch, a ani nejdem ďalšie veci spomínať lebo vy ich lepšie poznáte ako ja, ktorý som žil dosť ďaleko od neho.

Dostojevský napísal: Kto chce vidieť živého Boha z tváre do tváre, nech ho nehľadá na prázdnom nebi svojho myšlienkového sveta, ale nech ho hľadá v ľudskej láske. S takou láskou aj keď po ľudsky chápana je smrť nášho drahého, vzácneho, kňazského brata, nech je pre nás len povzbudením a pevným rozhodnutím kráčať tak smelo a isto ako on. Na začiatku som spomenul, život človeka sa rozvíja medzi dvoma kolískami. O tej prvej sme si povedali, že ho ukladá matka do kolísky a potom do tej poslednej kolísky už ho ukladajú cudzie ruky a tou kolískou je truhla. Všetci mu uprimne žičíme, aby mu svietilo večné svetlo: J. K., ktorého miloval jemu slúžil, nech ho teraz prijme medzi svojich. Nebohý vždy veril v duchovné a mravné víťazstvo Cirkvi a tým zostane v dejinách nášho biskupstva živou smerovkou, ktorá bude ukazovať ktorým smerom treba sa nám kňazom uberať, aby náš život a smrť boli v rukách božích, a stali sme vhodným nástrojom božej milosti pre veriacich. Vďaka Ti večný Bože, že nás takto názorne poučuješ a vedieš aj smrťou kňaza, stávaš sa nám bližším i bezprostredným. AMEN

.. - Text č.9

Jan Butka
Harichovec

IAN BUTKAY
PRODEKAN
HARICHOVCE

Fr. Schubert :

Sievenská omša
/na prijímanie/

Slová: L. Jak.

1. Ó - ze ve-rim v te-ba Je si tu pri-tom-ný,
2. Pri - hádzam k tvoju sto - lu a prij-mem chlebo z ne-ba

zo - stá - pil si k nám z ne - ba s po - krz du - chov - ny.
e. - kaj ty Spa - si - te - lu, mi - lu - jem lea - ter - ba.

len dá - vaj pre ma sta - le chlebo tvo - jej po - st - ly.

on stá - si mo - je zia - le a v dob - rem po - sil - ni

Peter – prvý z apoštolov

Keď tak dejiny
dvoch tisícročí skúmam,
Peter nad jedným dumám
ani jednej stany v dejinách
nieto bez teba.

Roznáša vietor zdrapy
po nepriateľoch stále,
ty stojíš na pevnej skale.

Je to krásne, ale zvláštne
rybári nerobia kariéru,
ich osud sa vlní hore-dole
a ich život šije na mieru more.
A potom záujem ľudí jednoduché veci,
ako kto súdi úlovok,
daj – dám, nijaký klam.

Zrazu si vyrástol nad všednosťou mora,
lebo prišla výzva,
ktorá Ťa poznačila naveky,
za mnou pod!
A svoje siete hod' medzi ľudí,
aby Ťa hrôza nezlomila neboj sa,
ja budem tvoja sila.

To more slané, dalo ti tvrdosť do vena
Pane, či tvrdosť Tvojho ramena
budem potrebovať i tu? Iste.
A hlavne budeš potrebovať
srdce čisté, tak ako kryštál,
aby sa stále blyšťal, vybrúsený
narázmi vln všetkého druhu – v pokore sluhu.

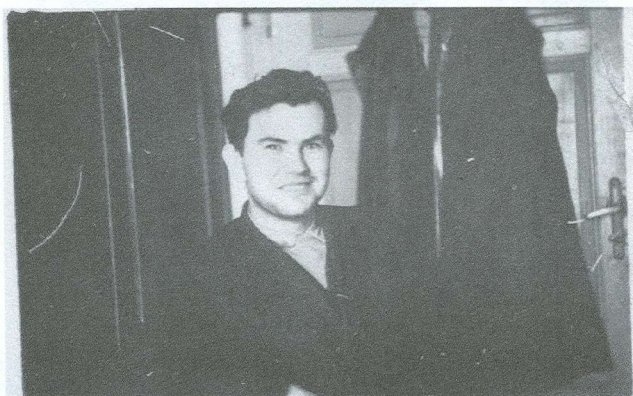
Peter, pevne stoj na mieste
kormidelníka, rozumieš vode,
a skúmaj či voda nepreniká
do útrob lade.

Niktorá dynastia kráľov
netrvala tak dlho, tvoja rastie,
obchádza pastie nástrah.
Rozhadzuj rybár siete
na všetky strany, ľudia či viete?
Peter je duchom prichystaný,
on život dáva z bohatstva,
kde Kristus – Hlava vložil
všetky poklady z lásky,
drž rybár kľúče – otváraj
Kristovo srdce – máš údel radostný.

Duch nech ťa pobáda k lovu,
znovu a znovu na Pánov rozkaz
zaviest' na hĺbinu.
Na tvojej lodi nič zle sa neprihodí
Ty plavby smer
určuješ kompasom viery.

Rodičovský dom v Liesku .

Ľudovít Jankuľák v čase mimo pastorácie.

Pred farou v Hrboltovej so spolubratmi.

Farár v Liptovských Sliáčoch.
Obrázok č.2

Pred starou farou s májovníkmi .

Nová fara v Liptovských Sliačoch .

Farský kostol v Liptovských Sliachoch .

Miesto posledného odpočinku - Liesek.
Obrázok č.4.